

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SANDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonként **2 krajcár**

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

Fordulat.

Budapest, január 22.

(v.) Fordulatot vártak mára, de nem következett be. Most a jövő hétre jóslják a ma elmaradt fordulatot. Meg is lesz, mondják fennhangon a beavatottak. De éppen ez a gyanus. Az ellenséget mindenesetre könnyebb leiporni, ha előre nem sejtji, mikor jó ellene a támadás. Hát a meglepetésre lett volna ma busás alkalma gróf Tisza Istvánnak. Sőt lett volna rá — megengedjük — elég komoly oka is, hiszen az Ugron-csoport — isten tudja: hogy, hogy nem — tudott magának szerezni a néppártból is, az Apponyi táborából is elegendő aláírást, hogy a mai egész ülénapot a legsvárabb technikázzal pocskolja el. Előállt tehát az az új helyzet, amelyről tegnap már előre jelezte Tisza István, hogy amennyiben bekövetkezne, az ő részéről is új taktikát fogna maga után vonni. S ha mégis csak híre kelt a fordulatnak, ámde emez maga későbbre maradt, hát ezt igazán vagy kétkedéssel, vagy ámulattal kell fogadni. Biztos és olcsó akkor a győzelem, ha az ellenségre olyankor rohannak rá, amikor a legkevésbé várja. A régi magyar katonai tudományban az ilyen hadmíveltetnek *rajtütés* volt a neve. De amióta emberek közt harcol folynak, soha még rajtütést nem csináltak úgy, hogy azt előre bejelentették volna. Ezért fogadtuk kissé bizalmatlanul ama fordulat hírért, mely szerint a kormány most

már kilép a passzív rezisztenciából s visszatér ismét az erős kéz taktikájához.

Ha megcselekedné a kormány, cseppet sem csodálkoznánk e vállalkozásán. Elvégre érthető volna, ha el akarja valahára mozdulni ama holtpontról, amelyen hat hét óta vesztegel. Elsősorban azért, mert a politikában, s kivált ilyen élére állított helyzetben, a siker sok mindent igazol, a kudarc pedig már eleve megteremti a későbbi bukásnak politikai alapját. A kormánynak tehát sikert kell felmutatnia. Az a siker pedig, amelyet tőle fönn várnak, a sorozásnak kellő időben való végrehajtása. Ezen siker reményében hívták meg Tisza Istvánt a Khuen-Héderváry örökébe. Ha március elsejéig nincs újanc, akkor akár kapott a kormány Bécsből terminust, akár nem, a Tisza-kabinet felülről nézve csaiódást jelent, még pedig kinosat és keserveset. De magamagának is tartozik Tisza István azzal, hogy valamilyen módon kijusson valahára a holtpontra való veszteglésből. A taktika megválasztása csakugyan elvitáztatlan joga a mindenkor kormányelnöknek, — ebben tökéletesen igaza volt tegnap Tisza Istvánnak. De a kínálkozó ezernyi taktika közül volt egy, amelyre ő maga is bizonyára csak nagyon nehéz szívvel számhatna rá magát. Nehéz szívvel és sok lelkiismereti furdalással. Mert Széll Kálmánt ő és Fejérváry puszta a passzív rezisztencia miatt buktatták meg. A Széll politikájával tökéletesen egyetértettek, azt helyesnek és jónak találták, mert más-különbön hogyan maradtak volna meg ötödfél éven át a szabadelvűpárt kötelékében? De a taktikáját, amely a passzív rezisztenciában csucosodott ki, nem győzték elég hangosan és elég kiemeltenül elítélni. Bukását is odafönn azzal eszközölték ki, hogy szakítani kell ezzel a gyáva taktikával, sem pak-tálni nem szabad az ellenzékkel, sem kibőjtölni azt nem lehet, hanem közbűk kell csapni a vasmarokká szorítandó erős kéz könyörtelen hatalmával. S a viszonyok kényszere mégis rávitte Tisza Istvánt, hogy maga is megcselekedje azt, amiért Széll

Kálmánt megbuktatta. Okosnak okos volt ez az elhatározása, de tőle, éppen ő tőle — hogy is mondjuk csak? — stülbiha volt a passzív rezisztenciával való próbálkozás. Neki nem lett volna szabad egy pillanatra sem megkockáztatni azt, hogy ágyban, párnák közt haljon meg s elfogyjon lassan, mint a gyertyaszál, mely elhagyott üres szobában áll. Akit annyira bántott a passzív rezisztencia gondolata, annak meg kellett volna fuvatnia harsonákat, hadirendbe állítani hieit, élükön a véres csatába rohanni, hogy vagy diadalt arasson, vagy pedig ott essen el a harc mezején, mint hős vértanuja fértias meggyőződésének.

Érthető hát mindenképpen, hogy a miniszterelnök el kívánkozik a holtpontról. De tartunk tőle, hogy ebben az elhatározásában sokan fognak bökkenőt találni. Egyik része a közvéleménynek nem fogja megérteni, hogy amitől hat héten át irtózott, arra most mégis miért tökéli el magát. Mások azt kérdezhetik majd, miért irtózott hat héten át attól, amire most mégis eltökéli magát. Az a válasz, hogy a technikai obstrukció lehetővé válásával helyreáll ismét a régi helyzet s ez eléggé igazolja az erős kéz taktikájához való visszatérést, nem fog mindenkét kielégíteni. Nem ilyen módon kell az erőszakos letiprást igazolni, hanem úgy, hogy csináljon csakugyan rendet az, aki azért jött, hogy rendet csináljon. Már pedig erre nézve erős kétségek élnek a közvéleményben. S e kétségeket a hatheti veszteglés támasztotta és táplálta. A publikum nem úgy fogja fel dolgot, hogy Tisza István nem vesztett semmi egyebet, csupán hat hetet, hanem oda magyarázza a veszteglést, hogy elvesztette a saját hitét az erős kéz győzelmének lehetőségében. A holt Szulejmán szultánnal, akitől a törökök meg tudták vinni Szigetvárt. De egy eleven hadvezér, aki csapatainak szemeláttára hatheti merevgöröcsbe esik, alig alkalmas arra, hogy hirtelen ébredésével lelkes halálmegvetésre hevítse leventéit. Az emberek azt fogják mondani, hogy aki nyílt csatán akar és tud

TÁRCA

A dada jelöltje.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

Marika völgyénye nagy, fekete ember, aki mosolyogva, csöndesen ül a szalóban s csak nagy néha elegendik a társalgásba. Olykor ráteszi kezét Marika vállára s ilyenkor mintha egyszerre beszédre válnék a szeme.

Marika is csöndesen ül a helyén s valahányszor a nagy, fekete völgyény karja a vállához ér, hirtelen elpirul és kutató szemmel nézi a szőnyeg virágait.

— Szeretik egymást — gondolom — s kölcsönösen meg vannak elégedve választásukkal. A dolog rendben van. Senki kifogást nem tehet ellene. Ennek az embernek elvégre nagy vagyon van. A lány is kap egy pár száz lánc földet. Gratulálok — mondok magamban s meg vagyok győződve, hogy ez ellen a házasság ellen csakugyan senkinek sem lehet kifogása.

Nincs is. Az egész család boldog és megelégedett. A völgyény jellemes úr ember, mondják, egy kissé zárkózott, de előkelő s finom műveltsége van. A kisasszony pedig, aki maga is finom és művelt, nem mehet akármilyen vidéki emberhez. Az öreg dada, aki bele szokott szólni a családi ügyekbe, szintén nagyon meg van elégedve.

— Mikor jött, — mondja Marikának — megnéztem a kabátja belését, csupa merő selyem. Bátran hozzá mehet a kisasszony.

Most a leány szobában ülnek ketten. Marika csöndesen hallgatja, amit a dada beszél.

— Tudja, kisasszonykám, — mondja — a házasság nem könnyű dolog. Sok fintája van annak. Olyik férfi kívülről hordja a selymet, belül pedig csupa parasztposztó.

Marika mosolyog.

— Es ez? Mondja, dada! — Tetszik megánnak ez, az enyém?

— Mondtam már, hogy megnéztem a kabátját. Belül hordja a selymet.

Egy pillanatra hallgatnak.

— És mondja, dada, mitféle fintája van még a házasságnak?

— Sok. Mindenféle.

— Hát mitféle?

— Ilyen-olyanféle. Teszem azt, van olyan, aki sokat iszik.

Marika kacag.

— Iszik? Nálunk uraknál nem fordul elő ilyesmi. Uriemberek nem iszik.

— Nem-e? Láttam én már részeg grófot is. Hanem az aztán nagyon részeg volt. Azt gondoltam, hogy itt is előfordulhatna.

Itt hallgatnak egy darabig, mire aztán a dada így szól:

— Vannak ám olyanok is köztük, akik verekedősek, északázók, dologkerülők, kocsma-bárók. Urifajta között kártás is akad, meg olyan is, aki nem elégzik meg a maga hitettségével, hanem mindig más majoros galambjára fáj a foga.

— Es ez, az enyém, ez milyen, dada?

A dada csóválja a fejét s a fejkendőjét egy kicsit a szemére húzza.

— Annak kéne tudni, aki a kisasszonynak kommandálta. En jóra valónak tartom, de az igaz, hogy én az uramat is jóra valónak tartottam. Pedig magam választottam s csak utóbb súlt ki róla, hogy nagyon verekedős. Azért mondtam, hogy sok fintája van a házasságnak.

— Hát ezt is ilyenfélenek tartja, dada? Verekedőseknek, kártásnak?

— Már én csak nem mondom rosszat senkiről sem. De a bizonyosság, kisasszonykám, mégis csak bizonyosság.

Marika rémülten néz erre az asszonyra, aki már tulesett azon a nagy misztériumon, amely most 6 réa vár. Mintha valami nagy hegy előtt állana, amelynek tulsó oldalán esodálatos mezők és ligetek vannak s ezeken a mezőkön csak az asszonyoknak szabad járniok. A ligetek fái közé csak az asszonyoknak szabad bepillantaniok. S e fák közt a mohos partok közt kristályvizek esöregedeznek, amelyekből csak az asszonyoknak szabad inni. Es ez a dada, ha vén is, ha paraszt is, de járt már ezeken a mezőkön, e fák alatt és már ivott ezekből a kristályvizekből.

— Es, dada — kérdi eltöngödve, — jót, kedveset, nem tud mondani róla? A völgyényemről?

A dada nevet.

— Nem! — mondja. — Csak elhiszem róla, hogy nem komiszfajta, de tudni nem tudok semmit.

— Maga hozzá menne? — kérdi aggodalmasan.

győzni, miért próbálkozott a békés megoldással. Szóval: ez a kísérlet nem az obstrukciókat rendítette meg, akik ma is szívósan védik kisdied fellegrárukat, hanem megrendítette a lelket az ostromló táborban.

Kérvés jót várunk hát a bejelentelt fordulatól. Keresves alternatíva elé jutott ez a szegény ország: két lehetetlenség elé. Az egyik oldalon az obstrukció, amelyet az elért vívmányok után, a közvélemény lecsillapulta után s a Kossuth-párt félreállása után lehetetlen igazolni. S a másik oldalon az erős kéz politikája, amelynek a békés megoldásra hasztalanul pazarolt hatheti idő múltán győznie lehetetlen. Az obstrukciónak értelme nincs, az erős kéz újabb kísérletének kilátása nincs a győzelemre. Tisza István későn lát hozzá dolgozhoz. Az osztrák delegációban történtek elkedvetlenítik a szabadelvűpártot, felpaprikázzák az obstrukciókat, titkos támogatást szereznek emezeknek a szomszéd táborokból, a Kossuth-pártnak pedig megnehezítik az erős kéz vállalkozásával szemben való semlegességét. Mikor végigsuhintott kétszer is Koerberen, akkor kellett volna Tisza Istvánnak e kísérletet megtennie. Most, hogy belénk kötött Pitreich és Derschatta s nap-nap után hozzánk törli minden osztrák delegátus a sáros csizmáját, az erőszak ellen alkalmazandó erőszaknak kevés kilátása nyílik a sikerre.

Zárt ülés négy felvonásban.

Budapest, január 22.

Ujonevita pedig a mai napon nem volt.

Előbb a jegyzőkönyv hitelesítése címén, majd a mentelmi bizottság beadott jelentése kapcsán s végül zárt ülésben foglalkozott a t. Ház Lengyel Zoltán ügyével. Ha közből Visontai Soma nem tette volna szóvá napirend előtt a gyűlékezési jogra vonatkozó belügyminiszteri rendeletet: akkor azt kellene eleferrálni, hogy a mai ülés egyetlen tárgya — Lengyel Zoltán volt.

A jegyzőkönyvnél még egy kissé unalmasan ment a dolog. A szokásos négy felszólalás, melyből Tisza taktikája szerint kettőt a szabadelvűpárt foglalt le magának. Ugron és Lovász balról, Belicska és Baross Jusztián jobbról; azok a jegyzőkönyv ellen, ezek mellette. No, ez hétköznapi szövegezés. Még lármá se lett belőle. Hangosabbá legfőbb Kubik Béla tette, aki ma egészen az obstrukció ozolgálatába szegődött. Kubik még csak kiabált:

— Nem türünk erőszakot!

— Pártelnök ez, nem elnök!

De egyébként a kezdet unalmas volt s egy kis derűtséget csak a miniszterelnök szerzett, aki arra a vádra, hogy zajban nem szabad határozni, így felelt:

— En? — mondja a dada nyugodtan, — En nem mennék hozzá.

— Miért nem menne?

— Miért? Mert én sohasem szántam ezt a kisasszonyoknak. Az pedig a szentírásban is benne van, hogy amit nem akarsz magadnak, azt másnak se akard.

Márka mosolyog.

— Hát, dada, — mondja — talán csak nem szánt nekem valakit?

A dada körül néz, nem hallják-e. Aztán közeli hajól Marikához és suttogva mondja:

— Otthon, Csicsón vannak a Weiszék. Jó kis boltjuk van. A gyerekek náluk veszik az edesfát és a sárgacukrot. Píros gyöngyöt is kapni náluk. Mikor gyermek voltam, én is ott vettem. Mikor hajadon lettem, a Weisz ingyen is adott. Nem titkolom, szerettem engem. Én meg őt szerettem. Az is nagy, fekete ember volt. Nem mondom, hogy azt nem magamnak szántam volna.

Márka egészen közeli hajól a dadához:

— A Weiszt?

— Azt, az öreget. Mikor még az is legény volt. De most már nagy legényfia van. Szép, fekete szál ember, tehető, jóra való, nem iszik, nem nagyotál, nem kártyás, nem esztalan. Ezt bizonyosan tudom. Ha leány volnék és megkérné és ha egészen olyan volna, mint az apja volt, hozzá mennék. Magamnak szántám.

— A fiatal Weiszt?

— Azt. Azért is gondoltam, kisasszonykám, hogy az nagyon magának való volna.

— Fegyelmi uton zajongók és ellenszegülők ellen kell eljárni. S gyors intézkedés éppen azért kellett, mert zajongás és ellenszegülés volt. Hát hogy lehessen zajongást siri csöndben megtorolni? Az ügy egyelőre el volt intéve.

Az obstruktorok ekkor azt mondták, hogy zárt ülést csak abban az esetben kérnek, ha a mentelmi bizottság súlyosan büntetné Lengyel Zoltánt. (Kényeskedés volt biz ez, mert az igazságot ott kell valahol keresni, hogy zárt ülés kérésére ekkor még nem voltak elegend.) Mialatt aztán Visontai Soma napirend előtt felelősségre vonta a kormányt az egyesülési jogra vonatkozó rendelet miatt, a mentelmi bizottság már le is tárgyalta Lengyel Zoltán ügyét. Visszaeséről lévén szó, a bizottság a házszabályokban előírt büntetések két neme körül még az enyhébbet alkalmazta, mikor nem a kizárását javasolta, hanem csak a jegyzőkönyvi megrovást, annak a hivatalos lapban való közzétételét és a kerületben való kiaplakozását. Ennél enyhébb ítéletet az obstrukció nem is várhatott. Minthogy azonban akkorra már a néppárti segédcsapatok megjöttek s így a zárt ülés kéréséhez szükséges husz aláírás elő volt teremthető: a vitarendező a mentelmi bizottság jelentésének előterjesztése után mégis zárt ülést kérték. Ezt el is kellett rendelni, de előbb a többség nagy lelkesedéssel tette magáévá a mentelmi bizottság javaslatát.

Lengyel Zoltán mosolyogva fogadta a hirt.

— Államköltészen csinálják nekem a reklámmot. Különbön lesz rá gondom, hogy minden állami plakát alá kiragaszszák a magam plakátját is. Talán még az irodám címét is odanyomatom.

Ha Lengyel ilyenformán meg is volt elégedve, az obstrukció ragaszkodott a zárt üléshez. De ilyen zárt ülést még nem látott a t. Ház. Négyfelvonásos zárt ülés volt ez. Bohózat, melynek csak az utolsó felvonásához került egy kis közönség. A szabadelvűpárt ugyanis megengedte magának azt a tréfát, hogy a zárt ülés gyönyörűségét átengedte azoknak, akik kívánták. Ha főzted: edd is meg! — ez volt a jelszó. Mikor aztán az elnök megnyitotta a zárt ülést, még az a husz ember se volt együtt, aki az ívet aláírta. Az obstruktorok még azt hitték, hogy ez csak eleinte van így, Szederkényi tehát elmondta, hogy mért kérték a zárt ülést. De mikor észrevették, hogy a jegyző hiába csönget szakadatlan, senkinek sem akaródzik bejönni, akkor követelni kezdték a tanácskozás-képesség megállapítását s minthogy alig voltak huszan, az elnök öt percre felfüggesztette a zárt ülést. De nem változott a helyzet a szünet után sem. A második felvonásnak megint nem volt publikuma. Buzáth Ferenc beszélt néhány percre, aztán újra le kellett gödíteni a függönyt. Az ötpernyi szünet most már negyedórát tartott. A harmadszor is megnyitott zárt ülésbe azonban még mindig nem jött publikum s ekkor az obstruktorok egyáltalán nem beszéltek, hanem addig lármáztak, míg az elnök megint felfüggesztette a zárt ülést.

— Hát így is jó! — dühöngtek az obstrukció vitézei.

Kaas Ivor a kezét dörzsölte:

— Hiszen köszönetet szavazhatnánk a szabadelvűpártnak, hogy nem jön be az ülésebe s így nem beszédekkel, hanem szünetekkel buzhajuk ki az időt. Aztán meg ilyenformán nem is mi, hanem a szabadelvű szövetségesek akadályozták meg Polónyi Gézát a beszédben.

(Mert notabene az obstrukció már harmadik napja manőverez, hogy Polónyi ne juthasson szóhoz.)

A folyosón azalt sok minden történt. Valami fordulat neszt emlegették. Azt mondták, hogy a szabadelvűpárt, mikor állhatatosan távolmarad a zárt ülésből, csak egy nagy demonstrációt készít elő, mely ország-világ előtt igazolná, hogy akik a házszabályok hiányainak kizsákmányolásával az egész állami gépezet működését akadályozzák meg, voltaképpen még annyian sincsenek, hogy egy böcsületes zárt ülést tarthassanak. Azt mondták, hogy a zárt ülés negyedik és utolsó felvonása után a miniszterelnök fel fog szólalni s lerántja a leplet az obstrukciós komédiáról.

Volt is tervben ilyesmi. De a harmadik fel-

vonást követő szünet alatt változott a taktika s a zárt ülés negyedik felvonására bevonult a szabadelvűpárt is. Ekkor aztán (már háromra járt az idő) be is végződött a négyfelvonásos zárt ülés. Csak Okolicsányi beszélt s erről se volna följegyezni való, ha egy szűz-közbeszólás nem követelne megörökítést.

Okolicsányi azt mondta:

— A szigorú büntetéssel csak népszerűvé teszik Lengyel Zoltánt.

S ekkor gróf Károlyi György, az új követ, közbeszólt:

— A csizmadia előtt.

No, ez nem volt valami nevezetes bemutatkozás. Bartha Miklós le is torkolta:

— Ugy tudom, a gróf urat nem jöhercegek, hanem szintén csizmadiaik választották meg.

Többet a zárt ülésről nem kell följegyezni. A nyílt ülésben pedig már kevés történt. A folyosó híresztelése nem bizonyultak valóknak vagy legalább egyelőre elmaradtak. S a holnapi napirend megállapítása után már csak két rövid felszólalás történt, mindkettő személyes kérdésben, mindkettő csattanósan.

Lengyel Zoltán azt mondta:

— Ugy hallom, gróf Károlyi György egy felszólalásában annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a kiaplakozás engem csak a csizmadia előtt fog népszerűvé tenni. Helyes. Én azzal is meg vagyok elégedve. Mert a csizmadia jó hazafiak és épp oly tisztességes emberek, mint bárki más.

Benedek János azt mondta:

— Sággy Gyula tegnap meggyanusított, hogy én helyeslem a klotürt. Én a villamoson, magánbeszélgetésben nyilatkoztam a klotürtől, de nagy általánosságban s nem a mai helyzetre való vonatkozásban. Sággy Gyula, úgy látszik, nem ajándékozott meg figyelmével. Ezzel csak visszafizette nekem, hogy amikor tanítványa voltam s mindig obstruált, én sem ajándékoztam meg figyelmemmel. Meggyanusította továbbá a Kossuth-párt publicistáit, hogy nem törtek pálcát Pitreich beszéde fölött. Nem áll. Kossuth Ferenc, Szatmári Mór és csekélységem is irtunk Pitreich ellen. A Házban azonban nem szölgáltunk fel, mert nem akartunk az obstrukció uszdllyhordói lenni.

Nagy eljénzés.

Aztán az ülésnek vége volt. Hiányos volna azonban ez a krónika, ha elhalgatná a folyosó derűsebb szenzációját. Perczel Dezső elnök névtelen levelet kapott, hogy a parlamenti épület alá három kiló dinamitot csempészték s pontban egy órákor az egész törvényhozás a levegőbe fog repülni.

Ezt a névtelen levelet csak egy ember vette, kötelessége szerint, komolyan: — Perczel Dezső. Mozgósította a szolgákat, a tűzoltókat, a rendőröket. Minden pincét, zugot, csatornát megvizsgáltatott. Még kutyákat is hozott, hogy azokkal szimatoltassák ki az embereknek hozzáférhetetlen helyeket. Szóval: mindent megtett óvatosságából, mintha komoly is lehetne a fenyegetés.

A folyosó azonban első perctől tréfára vette a dolgot.

— A viszondításra a másvilágon! — köszöntötték egymást a politikai ellenfelek.

— Én kiállok a kapuba és följegyzem azok nevét, akik egy óra előtt menekülnek! — tréfálkozott Gajári Géza.

— Most eil ki, hogy ki a dátor, ki a gyáva? — szavalták többen is.

— Még három perc! — szólt, kezében tartva óráját, egy újságíró.

Egy óra pedig elmúlt, kettő is, három is — a t. Ház nem robbant fel. Pedig nem is sokan sajnálták volna : : .

A képviselőház ülése január 22-én.

— Kezdeté délelőti 10 $\frac{1}{2}$ órákor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Lukács László, Nyíry Sándor, Póss Sándor, Hieronymi Károly, Tallán Béla, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést és felolvastatja a jegyzőkönyvet.

Ugron Gábor kifogásolja a jegyzőkönyvet, mert az nem adja híven a tényleget. Az elnök a legnagyobb zajban tette fel szavazásra a kérdést és mondotta ki a határozatot: ez házszabályellenes eljárás volt. (Zajos elöntömódás jobbról.) Maga az elnök is tudta, hogy nem hallják azavát és tölösrőt onált ke-

zából szája elé, úgy kiáltott le a gyorsíróknak. A szavazásnak csak akkor szabad megtörténnie, ha oszond van. (Zajos felkiáltások jobbról: Hát miért lármáztak?) Az elnök hebeburgyán járt el. (Élénk ellentmondások jobbról.) Az ilyen határozatok nem emelik a parlament tekintélyét. (Gúnyos közbeküldések jobbról.)

Kubinyi Géza: Önök beszélnek tekintélyről! (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Mi kifogása van ellene? (Élénk csöngel.) Ha azoknak szabad akkor nekünk is szabad!

Gabányi Miklós: Chlopy-einök!

Ugron Gábor: Ugy értesült, hogy a mentelmi bizottság szigorú eljárását indított Lengyel ellen. Nem lesz annak semmi fogantatja, mert az oka nem felel meg a valóságnak. (Zajos ellentmondások jobbról.) Sem a méltányosságnak, sem a lojáliságnak nem felel meg ez az eljárás. (Felkiáltások jobbról: Ah! Ah! lojáliság!) Indítványozza, hogy töröljék a jegyzőkönyvből az illető részt.

Bellanca Béni tanúja volt a tegnapi jelenetnek és nyugodt lélekkel mondhatja, hogy a jegyzőkönyv hű az elnök eljárása kitágításán volt. (Élénk helyeslés jobbról.)

Lojász Márton hivatkozott arra a precedensre, amikor a mostani kabinet kormányalétekor az akkori alelnök a legnagyobb zajban felolvastatta a királyi kéziratot és ennuiciálta a határozatot, másnap pedig a ház korrigálta ezt a szabályellenességet. A felett vitakozni sem lehet, hogy az elnök tegnap szabálytalanul járt el, (Zajos ellentmondások jobbról.) egy intéseére állott fel szavazni a többség. (Tiltakozások jobbról, Egy hang: Ne hamisítson!)

Baross Jusztin szintén mint szemtanú bizonyítja, hogy szabálytalanság nem történt, a jegyzőkönyv tehát hitelesítendő.

Gróf Tisza István miniszterelnök a felhozott precedensre vonatkozólag megjegyezte, hogy akkor a háznak egy érdemleges határozatáról volt szó, most pedig az elnök alkalmazta a házszabályoknak az engedetlenek és zajongók ellen irányuló rendelkezést. Természetes, hogy ez csak a legnagyobb zajban szokott történni, nem pedig régi csöndben. De hiszen az illető engedetlenkedő egyszerűen lehetett volna tehetetlen az elnök felhívására mellett az ő megrendszabályozását. (Élénk helyeslés jobbról.)

Kubik Béla szót kér.

Elnök: Milyen címen? A jegyzőkönyvhöz már négyen szólottak, tehát nem lehet. (Zaj a baloldalon.)

Kubik Béla: A házszabályokhoz! Helytelennek tartja, hogy a jegyzőkönyvhöz való felszólalók közé számítják a többség szónokait is, akik természetesen nem kifogásolják a jegyzőkönyvet. (Derűtlenség a jobboldalon. Helyeslés balról.) A miniszterelnök szerint engedetlenek és zajongók, akik a házszabályokhoz szólnak. Ezt csak olyan pártelnök mondhatja, amilyen a miniszterelnök. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Rendreutasítja Kubikot.

Kubik Béla: Ezzel rá fog szolgálni a miniszterelnök elismerésére, de a tárgyilagossan ítélkezők nem fogja kiérdemelni. (Zaj a baloldalon.) Látna, hogy a miniszterelnök helyeslőleg intett fel az elnökből; erre ő nem ad semmit. (Élénk helyeslés jobbról.) Mi kifogásoltuk az elnök viselkedését megmondottam véleményemet eljárásáról és azt fenntartom. (Zaj a baloldalon.)

Elnök: A házszabályokból kimutatja, hogy most is helyesen járt el. Felteszi a kérdést szavazásra. A többség hitelesíti a jegyzőkönyvet.

Jelenti, hogy **Lengyel Zoltán** lemondott bírálóbizottsági tagságáról. A házszabályoknak megfelelőleg kérdezi, elfogadják-e a ház a lemondást. (Nagy zaj a baloldalon: Hát ez már megint micsoda?) Így rendelik a házszabályok. Akik elfogadják, álljanak fel. (Gabányi Miklós: Auf! Az én kommandóma hogy felállnak.)

Tallán Béla földművelésügyi miniszter: Jelenlést nyújt be az 1882. XXVI. t. c. 5. §-a alapján elrendelt tervezési munkákról.

(Napirend előtt.)

Vissontai Soma napirend előtt teszi szavát a miniszterelnöknek a népgyűlésekről szóló korlátozó rendeletét. Aggodalommal tölti el az a válasz is, amelyet a miniszterelnök egy interpellációra adott s amelynek során furcsa felfogást áruított el a gyűlékezési és szólás szabadságról s a tisztviselők korteskedésének megengedhetőségéről. Szomorú jelenségek ezek, néhány évvel Szilágyi Dezső halála után. Volt már ilyen erőszakos jogtiprásra vállalkozás, de megértő Szilágyi Dezső hatalmas ellentállásán. Ismerteti a népgyűlésekről szóló rendeletet nagy tömeggel. Széll Kálmán alatt a népgyűlési és szólás szabadság jog a törvény oltalma alatt állott, most ellenben megkezdődött a jogfosztás. Kéri a miniszterelnököt, hogy nyugtassa meg a felzaklatott kedélyeket.

Elnök: A mentelmi bizottság előadója fogja megtenni jelentését. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Most mindjárt? Miféle dolog ez?)

(Viharos jelenetek.)

Maróthy László előadó ismeri Lengyel Zoltán esetét, amelyet a mentelmi-bizottság ma délután tartott ülésén elbírált. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: El kell csapni az ilyen elnököket! Ez statárium!) A bizottság a hozzá utasított esetben a mentelmi jog megadását látta. (Nagy zaj. Törvénytelen az egész eljárás! A jegyzőkönyvet előbb hitelesíteni kellett volna!)

Ugron Gábor: A mentelmi-bizottság döntése jogtalan!

Maróthy László: A bizottság meghívta Lengyelt az ülésre, de nem jelent meg... (Nagy zaj a baloldalon.)

Ugron Gábor: Jól tette!

Maróthy László: Tekintettel az igazított hangulatra, a bizottság enyhén ítélte, de figyelembe vette, hogy Lengyel már egyszer a ház megkövetelésére volt ítélve... (Hosszantartó, nagy zaj a baloldalon.)... a bizottság ajánlja a házhoz, hogy mondja ki Lengyel szemben az elnöki megrovást, határozata el, hogy azt közzétesse a hivatalos lapban és Lengyel Zoltán választóinak falragaszok útján adja tudtára. (Élénk helyeslés jobbról. Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: A ház egyszerű szavazással dönt. A kisebbség nem jelentett be különvéleményt? (Felkiáltások balról: Ez erőszak! Nem tűrjük!)

Maróthy László előadó: Kisebbségi különvéleményt nem adott be.

Ugron Gábor: Azt sem tudtuk, hogy ma kerül ide! (Zaj a baloldalon.)

Elnök: A házszabályok nem engednek meg vitát. Következik az egyszerű szavazás. (Élénk tiltakozás balról.)

Holló Lajos: A házszabályokhoz kérek szót! (Zajos közbeküldések jobbról: Nem lehet! Szavazzunk!)

Elnök: Előbb szavazni kell a kérdés felett.

Madarász József: A házszabályokhoz mindig lehet szólni. (Ellentmondások jobbról: Szavazzunk! Felkiáltások balról: Zárt ülést kérünk! Az elnöknek átadják az ívet.)

Elnök: A zárt ülést el fogja rendelni, de előbb meg kell történnie a szavazásnak. (Zajos ellentmondások balról.)

Kubik Béla: A zárt ülést azonnal el kell rendelni, nem pedig akkor, amikor az elnöknek tetszik! (Nagy zaj. Felkiáltások balról: Nem tűrünk terrorizmust!) Az elnök nem a többségre, hanem a ház! (Felkiáltások jobbról: Rendre! Rendre!)

Elnök: Rendreutasítja Kubikot. (Zaj a baloldalon.)

Kubik Béla: Hozzá vagyok szokva! (Felkiáltások jobbról: Rendre! Rendre!) Engem a rendreutasítás sem nem kisebbít, sem nem emel! (Felkiáltások jobbról: Rendre!)

Holló Lajos: A házszabályokhoz kérek szót! (Felkiáltások jobbról: Nem lehet!) Az elnök még nem tette fel a szavazásra a kérdést. (Zaj a baloldalon. Felkiáltások jobbról: Már megkezdődött a szavazás! Nem lehet beszélni!) de ha fel is tette volna, mihielyt a zárt ülést kérték, el kell azt rendelni! (Zajos felkiáltások jobbról: Nem hallgatjuk! Eláll! Szavazzunk!)

Elnök: A kérdést már feltettem... (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Nem áll!) Vitának helye nincs. Kérem azokat, akik ellögdadják a mentelmi bizottság javaslatát... (Nagy zaj a baloldalon. Zárt ülést! Zárt ülést!)

Kubinyi Géza: Ne lármázzanak, megint nem fogják hallani a kérdést! (Zaj a baloldalon.)

Okolicsányi László: A házszabályokhoz kérek szót! (Zajos közbeküldések jobbról: Nem lehet! Eláll! Szavazzunk! Nagy zaj a baloldalon.) Az elnök tartozik elrendelni a zárt ülést. (Felkiáltások jobbról: Eláll! Szavazzunk!)

Kubik Béla: A házszabályokhoz kérek szót! (Zugás a jobboldalon: Szavazzunk! Eláll!) A házszabályok rendelkeznek, hogy a zárt ülést azonnal meg kell kezdeni! (Tiltakozás a jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Senki sem vonja kétségbe jogukat, hogy zárt ülést kérhetnek, de sem beszéd közben, sem a szavazás elrendelése után nem lehet elrendelni a zárt ülést... (Nagy zaj a baloldalon.)

Kubik Béla: Megint lapsus lesz belőle!

Elnök: Felteszem a kérdést. (Zajos felkiáltások jobbról: Halljuk! Balról: Zárt ülést!) Akik ellögdadják a mentelmi bizottság javaslatát, álljanak fel! (Nagy zaj a baloldalon. A többség feáll.) A többség elfogadta a mentelmi bizottság javaslatát. (Hosszantartó zaj.) Következik az *ujoncmegajánlásról* szóló javaslat tárgyalása. (Zaj a baloldalon.)

Kubik Béla: Hát ez már megint micsoda? Zárt ülést kérünk!

Elnök: Elrendeli a zárt ülést.

(Zárt ülés.)

Ferencz Dezső elnök megnyitja a zárt ülést. (Felkiáltások balról: Negyvenen sem vagyunk!)

Szedereényi Nándor: Azért kérek zárt ülést, mert az elnök szabálytalanul járt el. Kovács Pálnak tegnap joga volt beszéde elhalasztását kérni. Soha sem jutott még észbe az elnöknek, ilyen kértet visszautasítani. Ez az erőszak leháborította Lengyel Zoltánt, de mert ragaszkodott ahhoz a jogához, hogy a házszabályokhoz szólhasson, az még nem volt ok arra, hogy az elnök a mentelmi bizottsághoz utasítsa.

Elnök: Tiltakozik az ellen, mintha nem szigorúan a házszabályok szerint járt volna el.

Ivanka Oszkár konstátálja, hogy nincsenek negyvenen, mert a többség túlnézőleg távol maradt. Így nem lehet tanácskozni.

Elnök: Felfüggeszti a zárt ülést.

Tiszeronyi szünet után nyugodt elfoglalja az elnöki széket. (Felkiáltások: Nem vagyunk határozatképes számban!)

Buzáth Ferenc: Kifejti, hogy az elnök megfosztotta a házat attól a jogától, hogy a mentelmi bizottság jelentését megvitathassa...

Elnök: A házszabályok szerint zárt ülésben sem

lehet vita tárgyává tenni a mentelmi bizottság jelentését. (Zajos ellentmondás balról.)

Buzáth Ferenc: ... pedig az a jelentés *harugságot* tartalmaz...

Elnök: Rendreutasítja Buzáthot.

Buzáth Ferenc: Nos hát: valótanságot tartalmaz...

Zboray Miklós: Kéri megállapítani, hogy nincsenek negyvenen.

Elnök: Tíz percre felfüggeszti a zárt ülést.

Szünet után megnyitja az ülést.

Csávolszky Lajos: Nem lehet tanácskozni, mert nem vagyunk negyvenen!

Elnök: Felfüggeszti az ülést.

Közel negyedóra telt el így szünettel. Majd ismét megnyitja az ülést az elnök.

Okolicsányi László hosszasan bizonyítja, hogy házszabályellenes volt a mentelmi bizottság eljárása, mert az elnök önkényesen utasította az esetet a bizottság elé. A többség ezzel az erőszakos eljárásával nem fog ártani Lengyelnek, sőt ellenkezőleg, emelni fogja népszerűségét.

Gróf Károlyi György: Igen, a csizmadia előtt!

Barta Miklós: Ont talán főhercegek választották meg!

Báró Kass Ivor szintén azt fejtegeti, hogy az elnök eljárása helytelen volt és hogy ezzel csak elmérgesíti a helyzetet.

Elnök: Többen nem jelenkezvén szólásra, bezárdja az ülést s szünetet ad.

(Személyes kérdések.)

Elnök: Megnyitja a nyilvános ülést s mivel háromra jár az óra, a vita folytatását holnapra halasztja.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben kér szót. Utólag értesült, hogy a zárt ülésen gróf Károlyi György azt kiáltotta közbe egy szónok beszédébe, hogy ő legfeljebb a csizmadia előtt fog népszerűségre szert tenni. Azt feleli erre, hogy nem törődik azzal, kinek tetszik, kinek nem az ő szereplése. A csizmadia pedig éppen olyan becülletes és hazafias polgárai az országnak, mint bárki más. (Felkiáltások jobbról: Senki sem tagadja!)

Benedek János reflektál személyes kérdésben Sággyi tegnapi vádjaira. Azzal gyanusította a függetlenségi pártot, hogy akad sorabian olyan képviselő, aki helyesli a kiotúr behozatalt. Erre az a megjegyzés, hogy a villamos vasuton beszélt Sággyival általánosságban az obstrukcióról, de nem a mai politikai helyzetre alkalmazva. Olyan nyilatkozatot azonban, mintha ő a mai viszonyok között helyeselné a kiotúr behozatalt, nem tett. Nem vádolja Sággyit rosszhiszeműséggel, csak éppen egy kölcsönt adott vissza: mikor az egyetemen Sággyit hallgatta és ő valósággal megobstruálta előadásait tanítványát, nem figyelt rá, most Sággyi nem figyelt arra, amit ő mondott. (Derűtlenség.)

Eppén ilyen kevéssé alapos Sággyinak az a másik vádja is, hogy a függetlenségi pártnak a sajátban is működő tagjai nem emeltek fel szavakat a nemzeti vívmányok érdekében a sajtó terén. Személyeket olvas föl azokból a cikkekben, amelyekben a függetlenségi párt tagjai követelték a katonai erőszak megvalósítását. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést 1/4 órakor bezárja.

BELFÖLD

Lengyel Zoltán ügye. Ma ítélkezett a mentelmi bizottság **Lengyel Zoltán** ügyében, aki tudvalevőleg tegnap, többszöri rendreutasítás után, engedetlenséget tanusított a ház elnöke iránt. **Maróthy László** volt az előadó és a történet rövid ismertetése után olyan előterjesztést ajánl a házhoz, hogy **Lengyel Zoltán**, tekintettel arra, hogy már egyszer a ház ünnepélyes megkövetelésére ítéltek, jegyzőkönyvi megrovásban részesíttessék és azt kerülésében falragaszok útján is közzéjék. **Sivák Imre** elnök bejelenti, hogy **Lengyel Zoltán**nak meghívót küldött, aki azonban már tegnap megmondta, hogy megjelenni nem fog. A bizottság tehát folytathatja tárgyalását. **Kubinyi Géza** rendszert lát **Lengyel Zoltán** renitens viselkedésében és oly javaslat előterjesztését indítványozza, hogy **Lengyel Zoltán** tíz egymásután következő ülésről kirekesztessék. **Gróf Zichy Aladár** nem lát semmi okot a büntetésre. **Olay Lajos** és **Szatmári Mór** azt mondják, hogy **Lengyel Zoltán** nem követett el súlyosabb beszámítás alá eshető dolgot és tévedésről jöhíszeműnek találják, a legenyhébb büntetés alkalmazását kéri, vagyis azt, hogy **Lengyel Zoltán** a ház ünnepélyes megkövetelésére ítéltesse. **Radovánovics György**, **Kabos Ferenc**, **Angyal József**, **Tormay Károly** és **Bogay Máté** az előadó javaslatához csatlakozott, míg **Barsany Domokos** csak **Kubinyi Géza** indítványa elégit ki.

Erre megtörtént a szavazás, meg pedig először **Zichy Aladár** indítványa, hogy **Lengyel Zoltán** semmiféle büntetésben ne részesüljön. E mellett csak maga az indítványozó szavazott. Ezután **Olay** indítványa került sorra, a többség azt is elvetette; csak **Olay**, **Szatmári** és **Zichy Aladár** szavaztak mellette. Végül az előadó indítványa felett szavaztak és a bizottság

"AGRARIA" magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczái mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége.

Megszámlált különös ügyelmébe. Tiszta acélayag saját hámorainkból. Előrehozottan tégelyacélekefej. Páncélacél-kormánylemez. Magasított acél-ekofej. Porvédő kerek Acél! gerendely. Csak kitémasztott nyeregkefeivel bíró talpát szállítunk. Kérjük árjegyzéket. Mivel ez az összes tájajmivelő-gépek terjedelmében ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálásra terjedelmében, szakszerű és minden gazdaság értékes felvilágosítást nyújt - és díjmentesen küldetük. Ekögyártás terén legelőrangú magyar gyármány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyármányokat is. Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürögnyeim: „Agraria” Budapest.

többsége azt elfogadta, mellőzve ezzel Kubinyi Géza-nak kizárási indítványát. E határozat ellen senki sem jelentett be kisebbségi véleményt.

Fordulat küszöbén.

Budapest, január 22.

A képviselőház mai ülésének nagyobbik felét a technikai obstrukció foglalta le. Hosszu zárt ülés — publikum nélkül. A szabadelvűpárt tagjai ugyanis megállapodtak egymás közt, hogy amennyiben az obstrukció zárt ülést kér, ők a folyosón maradnak. Hadd derüljön ki, hogy zárt ülést még csak tud kérni az obstrukció, mert husz aláíró nagynevezetesen akad, de már a zárt ülést meg is tartani a magára hagyott obstrukció nem képes. Ez ki is derült. Néppárti aláírással együtt az Ugron-párt déltájban képes volt zárt ülést kérni. A zárt ülést azonban háromszor kellett felfüggeszteni, mert nem volt tanácskozásképes. A legcsökönyösebb csongotással se lehetett husznál több képviselőt a terembe csalni.

Ugy tudjuk, a szabadelvűpártnak ez az új taktikája konkrét célt szolgált. A miniszterelnök nem csinál belőle titkot, hogy erősen distingvál a beszédképes és a technikaképes obstrukció között. Míg csak annyian vannak az obstruktorok, hogy beszédekkel lassíthatják a vita lefolyását: azt a miniszterelnök nyugodtan tűri. Az ilyen obstrukció végét ki lehet és ki kell várni. Erősebb rendszabályok az ilyen obstrukcióval szemben tülönének a célon. Mihelyt azonban ez az obstrukció olyan segítséget kap, hogy technika-képessé válik, akkor már egészen mindegy, *huzsonnegy* vannak-e vagy *száz*. Akkor már csinálhatnak zárt üléseket, névszerint való szavazásokat stb. S akkor ott tartunk, ahol voltunk, mikor a miniszterelnök az erős kéz politikájának szükségét jelentette be. Eppen azért Tisza István a mai ülés alatt hosszasan tanácskozott a folyosón gróf Andrássy Gyulával s a szabadelvűpárt legelőkelőbb tagjaival, a tanácskozás rendjén pedig elmondotta, hogy amely pillanatban reménye vész az obstrukció elszigeteltségének s az ellenzék ismét megkezdhetné a technikai obstrukciót, ő is ott venné fel a mentés munkáját fennlát, ahol hat héttel ezelőtt elejtette. Erőszak ellen erőszak.

Ezekből a tanácskozásokból a következő hírek jutottak ki a folyosóra:

1. A zárt ülése a szabadelvűpárt nem megy be. Az elnök annyiszor fűggeszti fel tanácskozásképtelenség címén a zárt ülést, ahányszor akarják. Pontban három órakor azonban konstataálni fogja, hogy a zárt ülést a Ház nem akarja és nem tudja megtartani, tehát *berokszti*. A zárt ülést nyílt üléssé változtatja. Ha viharzanak miatta, hát viharozzanak.

2. A nyílt ülésben a miniszterelnök felszólal s bevezetéstől megbeszéli a technikai obstrukció mai munkáját. Konstataálja azután, hogy hat hetet a törvényhozás megint elvesztett, de az éppen elég is. *Minthogy az obstrukció megint technikaképessé lett, elkerülhetetlenül szükségessé válik az erősebb rendszabályok igénybevétele*. S most már egy napot sem veszít tovább, ott veszi fel a parlamentáriszmus megmentésének munkáját, ahol a novemberi megállapodáskor elhagyta.

3. A napirendi javaslat kapcsán a miniszterelnök egyetlen rövid indítványba foglalva, be-terjeszti a házszabályok olyatén módosítását, mely a végtelen obstrukciót lehetetlenné teszi. Ezt az indítványt, ha kell, *száz óráig* egyfolytában tartó üléssel keresztülhajtja. Akkor az ülés-akat berokszotja s a másnap megnyitandó új ülésekben, az új házszabályok segítségével, rövidesen letárgyalja az ujonc-javaslatot.

Három óráig úgy volt, hogy ez a fordulat még a mai napon megtörténik. A szabadelvűpártból senkit sem engedtek távozni. A miniszterelnök sokáig tárgyalt Pereszle házelnökkel. Bevonták a tanácskozásokba az alelnököket is. Az utolsó pillanatban azonban Tisza István elhagyta a termet megvalósítását s ezt a beavatottak így okolják meg:

— A miniszterelnök ismételen hangsúlyozta, hogy a célon túllőni nem akar. Míg van rá remény, hogy az obstrukció elszigetelve marad s technikázásra módja és ereje nincs: addig ezzel az obstrukcióval szemben a passzív rezisztencia a legjobb taktika. A miniszterelnök tehát bevárja, hogy a néppárt csak erre a mai napra kölcsönözze-e oda erejét a maroknyi obstrukciónak vagy sem? Ha a segédsapatok magára hagyják az ob-

strukciót, akkor lehet várakozni. Ha a néppárt csatlakozása nem csupán alkalmi, akkor igenis jönni fognak az erősebb rendszabályok, de még akkor is tanácsos megvárni, hogy a nem titkolt lépéssel szemben kialakuljon a megfelelő közvélemény. Hiszen nincs kizárva, hogy a néppárton kívül a többi párt, ha nem is helyeselné, de legalább nem akadályozná a rendezés munkáját. Ha pedig az erősebb rendszabályok szükségére dacára újból egy táborba tömörülne az egész ellenzék: az sem akadályozhatná meg a rendesindulást, mely most már halaszthatatlan, parancsoló kötelessége a kormánynak.

Mindenesetre fordulat előtt állunk s nagyon valószínű, hogy a holnapi ülés már izelítővel szolgál az elkövetkezendő szennázciókból...

A szabadelvűpártból.

A parlamenti helyzetben bekövetkezett fordulat és ezzel a kormány taktikai magatartásában bekövetkezni készülő fordulat ma este rendkívül nagy számban hozta össze a szabadelvűpárt tagjait a dorottyauteai klubhelyiségekbe. A Ház folyosóin forgalomban volt kombinációk különböző variánsokban koringtek a nagyteremben politizáló csoportok között.

A kombinációknak azonban hamarosan véget vetett gróf Tisza István miniszterelnök, aki ma szokatlanul korán jött fel a pártkörbe s aki minden tartózkodás nélkül, nyíltan és mindenkitől hallhatóan beszélt el a legközelebbi napokra szóló terveit.

A miniszterelnök kijelentette, hogy három-négy napig vár még, hogy az obstrukció hogyan fejlődik; bevárja, hogy körülbelül a jövő hét derekáig tisztul-e a helyzet. Ha erre az időre nem tisztul a helyzet, akkor belemegy a harcba és leszámol az obstrukcióval. Hogy a delegációit egybe-hívja-e ujoncok nélkül, arra nézve még nem határozott. Lehet, hogy előbb belemegy a delegációba és csak azután fogja a csatát végigküzdeni. Nagy nyomattéklal tette hozzá, hogy a harcban számít a szabadelvűpárt minden emberére és hogy végső esetben el van készülve arra is, hogy *azonnal felszólítja az országgyűlést*.

A miniszterelnök határozott kijelentéseit az összes jelen voltak egyértelmű helyesléssel fogadták. Általában megegyezik a párttagok felfogása abban, hogy a leszámolás ideje elérkezett.

A miniszterelnök kifejtette hívei előtt azt is, hogy eddig várni kellett türelemmel, mert be kellett bizonyítani a közvélemény előtt, hogy az erős eszközökkel való harcok csak akkor fogamodott a kormány és a többség, amikor ez már elkerülhetetlenül szükséges volt. Ez az elkerülhetetlen szükségesség az obstrukció segédsapatainak felvonulásával állott be és így a közvélemény előtt is most már tisztán állhat, hogy a felelősség mindenért ezeket a segédsapatokat terheli.

Hogy mikor szándékozik a miniszterelnök megkezdni a végső leszámolást, erre nézve fix határnapot a beavatottak sem tudnak megjelölni. A miniszterelnök intimusai szerint ez a terminus akkor következik be, ha a jövő hét közepéig sem lesz befejezhető az ujoncjavaslat általános vitája. Ha az általános vita körülbelül szerdán-csütörtökön véget ér, abban az esetben egy darabig még folytatódik a türelem politikája. Nagy fontosságot tulajdonít ugyanis gróf Tisza annak, hogy senkise vádolhassa a kormányt azzal, hogy a mindenáron való harcot kereste. Tréfásan jegyezte meg a miniszterelnök:

— Meg kellett főlnöm azt a híremet, hogy *haudégn* vagyok, hogy fenyegetek vagyok. No, ez alaposan sikerült. Most meg már tehetetlen szeszátárnak mondanak.

Gróf Tisza mosolygott és mosolygása körülbelül ezt jelentette:

— Majd bebizonyítom ennek is az ellenkezőjét.

Hogy mit tervez a miniszterelnök, erről még intimusai sem tudnak részletes felvilágosítást adni. A házszabályrevízió törvéről, amelyről ma a Házban nagyon pozitív alakban beszéltek, egy jól beavatott, előkelő politikus úgy nyilatkozott, hogy *eddig* szó sincs róla. Ellenben szó van, hír szerint, arról, hogy indítványt tesznek permanens ülésre s ezen keresztülhajtják az ujoncjavaslatot. Ez azonban csak a legvégső esetre van tervbevéve.

Egyébként nem lehetetlen, hogy a miniszterelnök már a holnapi ülésben nyilatkozzon fog tervéről a legteljesebb nyíltsággal. Ez abban az esetben fog megtörténni, ha az obstrukció már holnap olyan mederbe terelődik, hogy néhány nap alatt való kimúlása semmiesetre sem lesz remélhető.

Nem lehetetlen tehát, hogy a nagyon komolyra vált parlamenti helyzet már holnap egész teljességében fog kibontakozni.

A Kossuth-pártban.

A kormánynak az a szándéka, hogy már holnap indítványt terjeszt a Ház elé a házszabályok módosítása végett, a Kossuth-párt klubjában nem okozott nagyobb emócióit. Időközben ugyanis az a hír hozták, hogy a házszabálymódosítás tervét egyelőre elhalasztotta a miniszterelnök, aki látni akarja, hogy az ujoncjavaslati javaslat általános vitáját meddig huzhatják még az obstruktorok; A Kossuth-párt tagjai megnyugtatólag vették tudomásul, hogy a pártból *több kilepés nem lesz*. Barabás Béla, akiről azt beszélték, hogy otthagya Kossuthékat s a harcosok lobogóját ragadja magához, kijelentette, hogy erről szó sincs. *Nem is gondol arra, hogy az obstrukció támogassa.*

Holnap Polányi Géza lesz az első felszólaló, utána Kovács Pál beszél.

Khuen reditvusz?

Mert ilyen hírek is röpködnek a levegőben. A triezsti *Il Piccolo* című újságnak Zágrábból a következőket táviratozzák:

Itteni, gróf Khuen-Héderváryval szoros baráti viszonyban álló körökben egész határozottsággal beszélnek, hogy gróf Tisza István, nem tudván legyőzni az obstrukciót, *még e hó végével beadja lemondását* és a király ismét gróf Khuen-Héderváryt fogja kinevezni miniszterelnökké, aki *azonnal fel fogja oszlatni az országgyűlést*. Gróf Khuen-Hédervárynak a királynál történt legutóbbi kihallgatása evel a kombinációval van összefüggésben. A gróf, aki beteges, ezen a héten akart Triezstből Egyiptomba utazni, de, mint határozottan beszélnek, elutasítását máskorra halasztotta.

Tudunkkal a triezsti újság horvát értesületek dolgában sokszor megbízhatónak bizonyult, de magyar dolgokban való beavatottságának még nem szolgáltatta jelét. Az a körülmény azonban, hogy Zágrábból ma felhivatalosan is jelentik, hogy gróf Khuen-Héderváry felhagyott egyiptomi utitervével és csak rövid időre kiseri el fiát Olaszországba, mindenesetre oly összefüggést teremt a triezsti újság közlése és a felhivatalos zágrábi távirat közt, amely alapot nyújthat újabb kombinációk szövésére.

KÜLFÖLD

Nigra távozása. Gróf Nigra, Olaszország bécsi nagykövete csakugyan nyugalomba vonult és már kineveztek az utódját is *Avaria* herceg személyében, aki eddig Bernben képviselte hazáját. A bécsi Ballplatzon sajnálattal látják az őz Nigra távozását, akinek diplomáciai ügyessége, személyes érintkezésének formái sokban hozzájárultak ahhoz, hogy Olaszország nemcsak bű tagja maradt a hármasszövetségnek, de felismerte azt az erőt is, amelyet a monarchiánkkal való barátság foglal magában.

Az osztrák delegáció. A hadügyminiszter költségvetését tárgyalta ma tovább az osztrák delegáció plénuma. A mai vita első szónoka *Dobernigg* volt, aki szintén érintette a magyar nemzeti követelések kérdését. Azt tartja, hogy a Magyarországnak tett engedmények a magyarokat tovább teendő követelésekre bátorítják fel. Nem sajnálja a magyaroktól az önállóságot, csak viseljük maguk a költségeket. Az elválasztól Ausztriának nagy haszna volna. Végül kijelenté Dobernigg, ráterve a hadügyminiszter titkos rendeletére, hogy eljöhét az idő, mikor a németek, akik oly sokat tettek az államért, végre rájönnek, hogy magukért is kell valamit tenniük. Ez hazafiaság volna.

Gróf *Zedlitz* delegátus sajnálja a parlamenti tovékenység stagnálását, mely megakadályozza a kereskedelmi szerződészek előkészítését, és hangsúlyozza a gazdasági csatlakozás szükségességét.

Ezután gróf *Dieudonné*, utána pedig *Ölschner* beszélt, aki védelmébe vette az osztrák ipart a külügyminiszter bírálatá ellen, és konstataálja, hogy az osztrák ipar gyarmatjai felvehetik a versenyt a külföldi ipar termékeivel.

Schneider delegátus mindenekelőtt utal a nemzetiségek elnyomására Magyarországon, miközben az elnök többször félbeszakítja és felkéri, hogy olyan

ügyeket, amelyek Magyarország belpolitikájára tartoznak, ne vonjon bele a vitába. Szónok erre kijelenti, hogy ő egyáltalán nem akar Magyarország belpolitikájába avatkozni, de kötelességének tartja a belügyminisztert felkérni, hasson oda, hogy a nemzetiségek Magyarországon emberi bánásmódban részesüljenek. Beszéde további részében, heves antisemita kifakadások közepette, eseteli a monárkia kereskedelmi és kiviteli viszonyait és általában derültség közepette egy elrongyolódott oszmán mutatót fel és így szól:

— Ez az az áru, mely az osztrák ipart a külföldön képviseli, mert a zsidó exportőrök ilyen hasznavehetetlen rongyokat exportálnak.

Szónok ezután a vétő-jogra tér át. Már az iskolában tanítják, ugymond, hogy a pápaválasztásnak közvetlenül a Szentlélek befolyása alatt kell megtörténnie. A legutolsó pápaválasztást azonban a zsidók befolyása alatt ejtették meg. (Derültség.)

Az élők felkéri a szónokot, hogy ne sértogesse a jelenlévő katolikusok érzelmeit.

Schneider (olytájt): Rampolláról senki se tehetett fel joggal, hogy Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges érzülettel viselkedett. Ezt csak a zsidók fogták rá és csak a zsidók ültették el a pápai trónról.

Schusterschitz (szlovén) szintén a vétőjoggal foglalkozik, amelyet, szerinte, jogtalanul gyakorolnak. Csak szokásjog, ez, melynek gyakorlása a pápaválasztásokon a katolikus világ érzelmeit sérti. Schusterschitz beszéde után az élők utólag rendkívülisítá Schneidert, azért, mert azt mondta, hogy a konzul-jelölteknek, mielőtt kinevezik, meg kell győződnie, hogy az illető zsidó-e vagy ember.

Gróf Schönborn Doberniggal polemizálva kijelenti, hogy a Németországgal kötött szövetség úgy gazdasági, mint politikai. Ezt a két fogalmat egymástól elválasztani nem lehet.

Kramarz (tju-oseh) a hármasszövetségnek a ketős-szövetséghez való viszonyával foglalkozott.

A külügyi vitát a delegáció mai ülésén nem fejezték be. Holnap előreláthatólag Goluchowski külügyminiszter is beszélni fog.

Bécs, január 22.

Ö felseje több titkon tanácsos előtt, akik egyuttal az osztrák delegáció tagjai, az újévi fogadás alkalmával élénk megelégedését nyilvánította azon, hogy a delegáció költségvetési albizottságában és a plénumban olyan simán folynak a tárgyalások.

A delegáció holnapi plenáris ülésén Goluchowski beszéde és az *Bacquehem* előadói jelentése után végezni fognak a külügyi költségvetéssel.

Báró Spaun tengerészeti parancsnok, nejeinek elhunyt következtében most nem képviselheti egyelőre költségvetését. Ezért addig elhalasztják a tengerészeti albizottsági üléseket és a plenáris tárgyalásokat, amíg meg lesz állapítható a magyar delegáció összehúzásának időpontja.

A macedóniai események. A portának az enlente-hatalmak nagykövetségeihez tegnap intézett közlése pontonként összegezi a létesített reformintézkedéseket és azt mondja, hogy a szükséges intézkedéseket megtették arra nézve, hogy a felkelők a békés lakosok életét ne veszélyeztessék. Majd rámutat a közlemény az évek óta azért alkalmazott katonai erőkre, hogy az albánoknak a reformok ellen való ellentállását megőrjék. A közlések legnagyobb része Bulgáriának szól. A fejedelemség, dacára a törökvételeknek, magatartását nem változtatja meg és a bandák folytatják üzemüket a riloi kolostorban, Küstendilben és más központokban. Hiteles forrásból kiderült, hogy

1. hogy kellő alkalommal az összes falusi lakosságot felfegyverkeztessek. Kruka- és Berdán-fegyvereket és töltést szállítanak nyolc, névleg megnevezett határhelyre; 2. három határhátszázty-ezred rakfáti hadi módon látják el és szerelik fel; 3. a szófiai puskaporgvár és tüzérégi műhely munkásainak számát lényegesen szaporítják és ezek éjjel-nappal dolgoznak; 4. az összes pályákat a küstendili, dubnicai, tirnovói, seimenlii, kizjalagbas-kavaklii vonalakat helyreállítják a tüzérég számára. Egyidejűleg a hámtávirókat, különösen a Knezova és Karatas felé vívó ut mentén, helyreállították; 5. az összes kerületekben előkészítik a szerkesztőházakat, melyeket a lakosság az első felszólításra köteles állítani; 6. az eredszekériából Szófiában és egyebütt helyreállítják; 7. a többi fegyvernemek szerkesztését is előkészítik; 8. külön szabályzatot terjesztettek elő az összes kerületekben való harcoslásra és hadseregellátásra vonatkozólag; 9. rendkívüli katonai hiteli szavaztak meg, hogy háború esetén a hadsereg mindenhol el legyen látva; 10. az összes malmokat és sütőket pontosan megvizsgálják és a tulajdonosok utasítást nyertek, hogy legyenek készen a hadseregnek való: állításra. Ezenkívül katonai sültöket is állítottak fel; 11. erődítéseket létesítettek Szófia, Küstendil, Kotova, Dubnica, Tirnovo, Seimenli, Kavakli és Javonli közelében; 12. az összes fontos katonai utak hidait, különösen a Marica-folyón javítják és felújítják; 13. a tüzérég, lovasság kardjait és a gyalogság szuronyait köszörülték.

A közlemény vége azt mondja, hogy a komiték-nak egész nyilvánosan árusítanak és adnak dinamitot és juttatnak pénzbeli támogatást. Számos tisztnek megengedik a felkelőkhez való csatlakozást. A helyi sajtó megtámadja a portát és a komité agitációja izgatja a népet, ami azután megakadályozza a porta reformációját.

Az orosz-japán konfliktus.

Budapest, január 22.

Oroszország legfőbb gondja most már csak arra irányul, hogy presztízének legalább cafatjait mentse meg. Azt, hogy a kérdés lényegét illetőleg határozott veszteség érte, már nem is tagadja. Ennek a lepezgetésnek nem is volna különben több értelme, mert az oroszok válságjegyüket ma adják át Tokióban. És így arra a Reuter-táviratra, mely ma járta be az egész világsajtót, nem is érkezett Pétervárról semmiféle cáfolat. Pedig ez a távirat azt bizonyítja, hogy Oroszország az ujjában megindult tárgyalásban lépésről-lépésre engedett. A Koreára vonatkozó japán követeléseket sorjában elfogadta és most a manduriai kérdésben is meghátrál. Erről néhány héttel ezelőtt még csak tárgyalni sem akart. Most már hajlandó megígérni, hogy Manduriban elismeri Kihina szuverenitását. És ezen a ponton éri Oroszországot valószínűleg a legnagyobb megalázkodás. Mert Japán nem akar az ígérettel megelégedni. Írásbeli megállapodást követel. Ami azt jelenti, hogy Japán nem hisz Oroszországnak. Nem hisz, mert már egyszer nem tartotta meg szavát. Nem vonult ki idejében Manduriból. És amit már megtett egyszer, mért ne tenné meg még egyszer? Ígéretét addig halogathatja, míg teljesen el nem készül a háborúra.

Mert most nincs elkészülve. Ezt az előbb omlított Reuter-távirat is konstatálja. Ezért hangoztatják az orosz hivatalos körök folyton békeszeretüket. Ez az a dekoráció, mely mögött a lassu, de biztos meghátrálás manőverét végzik. Mert amint azt ma Csifuból jelentik a *Daily Mail*nek, Oroszországnak még csak kellő esélye-anysa sincs a háborúhoz. Eleinte ugyan azt hitték, hogy Port-Arthurban kétszáz ezer katonára számra két évre való esélye van raktáron, de most kiderült, hogy ez az esélye legfőképpen hat hónapra elég és a minősége is igen rossz. Hosszabb ostrom esetén a kiéhezetés veszedelme fenyegetné a kikötőt. *Alexejev* tábornok megdöbben erre a felfedezésre és szigorúan megbüntette a hivatalnokokat, akiket a mulasztás terhel. De ez nem változtat a helyzeten. *Alexejev* büntetésével és szigorúságával egyetlen katonát sem lehet élelmezni. Pedig orosz katonák meglehetősen sok van Kelet-Ázsiában. A *Times* értesülése szerint ugyanis a Bajkál-tótlól keletre összesen 1015 tiszt és 174.000 katonák áll 286 ágyúval. Keletáziában van még ezenkívül 2100 orosz tiszt, 105.000 gyalogos és 140 század lovasság 22.000 emberrel. Ezeknek háborúban való élelmezése olyan nagy feladat, melyet nem lehet a véletlenre bízni. A japánok nem is bízták. Évek hosszú sorára el vannak látva élelemmel és minden egyéb hadiszerrel. Annnyira erőseknek érzik magukat, hogy a japán újságírók küldöttsége fölkereste a sajtócenzort és arra kérte, hogy vonja vissza a birtogatást megnehezítő intézkedéseket. A sajtócenzor erre azt felelte, hogy kívánságukat most még nem teljesítheti ugyan, de biztosítja őket, hogy a csapatmozdulatok közléseire vonatkozó tilalmat már legközelebb meg fogja szüntetni.

Igy hát nem marad más hátra, mint hogy Oroszország *sans phrase* visszavonuljon. Terve ez egyszer nem sikerült. Oriási teste terjeszkedésének gátat vetett a parányi Japán. Gátat vetett az emagába vetett hit erejével, fiatalos lelkesedésével és azzal a rajongással, melylyel nemzeti ideáljain csüng.

London, január 22.

A *Daily Mail* jelenti *Szjőuból*: A tongakok, kik már többször fölkeltek Koreában, most újra felázadtak a kormány ellen. A koreai haladópárt vezetői hatalomra kerülnek. Ji-long-ik állandán befolyásolja a császárt, ki hír szerint orosz testőrséget kért a maga számára. Koreai lapok azt állítják, hogy 3000 orosz kelt át a Jalu folyamon és Szjőul felé megy. Ezt a hírt azonban még nem erősítették meg.

London, január 22.

A *Morningpost* jelenti Washingtonból: Előkelő hivatalos körökben most azt a kérdést vitatják, nem volna-e kedvező alkalom arra, hogy az Egyesült Államok, Anglia és Japán, egyetemben Franciaországgal és Németországgal, az esetben, ha a hatalmak közreműködését meg lehetne nyerni, azt indítványozná Oroszországnak, hívjon egybe kongresszust a maga és minden más hatalom manduriai jogainak megállapítására és elhatárolására és hozzanak határozatokat a nemzetközi kereskedelmi jogokat és a hadorot illetőleg, melyet Oroszország az északi tartományokban tarthat. A kongresszus határozatait egyezmény vagy szerződés alakjában szerkesztenék meg, amelyet az összes hatalmak aláírnának.

Berlin, január 22.

Szjőuból sürgőznizik, hogy Yumancsit, a semmitőszék elnökét, letartóztatták annak a gyanyájával terhelve, hogy ő annak a pártuk a feje, mely a jelenleg Amerikában tartózkodó Ehiva herceget akara a

koreai trónra ültetni. A koreai udvar forradalom eseteire folytonos előkészületeket tesz.

Páris, január 22.

Besolerasov orosz államtanácsos, ki a Rivierán üdül, egy újságíró előtt kijelentette, hogy ha most meg is kötik a békét Japánnal, ez egy félesztendőnél aligha fog tovább tartani. A háború előbb-utóbb elkerülhetetlen.

Köln, január 22.

A *Kölnische Zeitung* pétérvári tudósítója táviratozza mai kelettel: Orosz hivatalos részről arról értesülök, hogy Oroszország feleletének átnyújtását vasárnap előtt nem várhatni.

Fiume, január 22.

Itt néhány nap óta két magasrangú orosz katonatiszt időzik. Állítólag nagy megrendeléseket tesznek a torpedógyárban.

HIREK

Fűtés és világítás.

A budapesti közkórházak al- és segédorvosai memorandumot intéztek a fővárosi tandéshoz, melyben többek között fizetésjavítást kérnék, továbbá kéri, hogy a magasabb rangú rendelőorvos állásokra ne az egyetemről kiküldött és beprotégált orvosokat nevezzék ki, hanem őket, kik azon idő alatt, míg szolgálatot teljesítettek, alaposabban megismerhették a kórházi viszonyokat és ott végzett tanulmányaik révén alkalmasabbak ezen állásokra.

Tartsa föl az újját, aki e kívánságokat szerényteleneknek tartja. Annyszor esik szó az orvosok nyomorúságáról, majd mindennap felmerül innen is — onnan is valamelyes panasza az orvosi állapotok lehetetlensége miatt; és mindamelllett a nagyközönség mintha ügyet sem vetne rá, az alaptalan elégedetlenség örökös siránkozásának látja ezeket a sürke, folyton megújuló, de egyszersmind mára a hangjukban is el-elhaló mozgalmakat. Jól ruházott, redingotes urak az orvosok, az ő közül a legféhérebb és ment minden kérgességtől, a körmük alól a manikűr gondosságával kifelélik ki az odakerült piszkot, beszéddük nyájás, magatartásuk előkelő — és nyomorról beszélnek. Ki hiszi el ezt nekik? De hát viszont ez az ő bajuk, mert már rég be kellett volna látniuk, hogy a redingót nem nekik való, az előkelőség kollégiumai nem az orvosi fakultás órarendjébe vannak beírva és ha igen, akkor csak néhány szerencsés kiválasztott hallgathatja azokat. A kényelmes egyetemi tanszék már a bűsöben fekvő kevés csodagyermek számára van teremve. Ha az orvosok panaszkodnak, úgy vessék le az uriság kamgárn- és seviót-szimbólumait, akkor el fogják nekik hinni a nyomort.

De most nem a közönségről van szó, hanem a városi tanácsról. A tanács bizonyára megköveteli, hogy a kórházakban alkalmazott orvosok még külsőségekben is, de főképp külsőségekben urak legyenek. A tanács fog tehát elpirulni, amikor a szegényes fűtés és világítás kérdése tolu orvosai ajkára és bizonyára sietni fog e tekintetben őket kielégíteni. Talán már meg is tetto. De vajjon megadja-e a fizetésjavítást is, vajjon meghajol-e azon tény előtt, hogy a négy-hat évig használt anyagot nem szabad szó nélkül eldobni, hanem érdemes őket megtartani azon állásokra, melyekre jól beajánlott egyetemi tanársegédek és gyakornokok vannak már előre kiszemelve. Az orvos két évig szolgál buzgalommal a kórházban, kegyelemből még két évet kap s aztán, ha már minden csinját-binját ismeri a veleszületett és szerzett betegségeknek, ha a betegek a bizalom melegségével tekintenek már rá, el kell mennie, nem maradhat továbbra is ott azon állásokban, melyek a nálunk kifejldött patriciusi rendszer alapján majdnem öröklti tulajdonok. Egy lehet mindenkinek az érdeke, csak a beteg nem. Tessék csak egyszer idefigyelnél! Az orvosi felajdulások nyomtalanul rezegtek el a fülek mellett; de most nem felajdulásról van szó, hanem

szervezett és kifejezett akcióról. Tessék csak bevilágítani a kórházak világátalan és tüstelen szobáiba és ne csak a tanácsnak legyen melege, ha az orvosok reformjáról esik szó. Tessék már egyszer megkezdeni a protekció kiküszöbölését a kórházakban, hiszen úgy sem sine cura az orvosi állás, hanem árasztó és nehéz munka. Nem mondja azt senki, hogy az egyetemen alkalmazott előkelőbb urak kevesebbet tudnak, mint a szegény kórházi orvos, de — erre bátran meg lehet esküdni — többet sem; és tessék a méltányosság szempontját is figyelembe venni.

Aztán nem lesz valami nagy baj, ha az al- és segédorvosok fizetését felemlik, mert végre az ő állásuk nem borralvó-állás, amelynél mellékéresre lehet szert tenni. A főváros az ő organikus fejlődésében mindig fényes példával járt elől és a vidéki városoknak mintául szolgált. Mért legyen tehát a fővárosi kórházi orvos majdnem rosszabbul fizetve, mint a vidéki. Negyszáz, meg hatszáz forint éppen elég arra, hogy az orvosok fehér mütőkabátja betakarja az alatta levő rongyokat. Hol van még akkor a redingót?

Ne tessék olyan nagyon spórolni! Abból az egy forint harminc krajcárból, mit a legszegényebb beteg is fizet az ő szalmazsákjárt és kétes értékű kosztjárt, marad még annyi, hogy a kórház orvosainak hetenként egyszer uszonnakává is jusson.

bm.

Budapest, január 22.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukra a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A trienti hercegek.** Bécsből táviratolozák, hogy ő felsége dr. Endrici Celesztint, a trienti püspöki theologiai iskola tanárát trienti hercegekké nevezte ki.

— **A hetvenöt éves svéd király.** Stockholm-ból táviratolozák, hogy Oszkár svéd királyt hetvenötödik születésnapja alkalmából sok száz feliratban és táviratban üdvözölték. Gratuláltak az összes uralkodók és uralkodónéak, külföldi vezető államférfiak stb. Tegnap este 1800 énekesből álló férfiak üdvözölték a királyt énekével. Az ünnepségek udvari balla végződtek, melyre 2000 meghívót bocsátottak ki.

— **Ferdinánd Károly főherceg szerelme.** Bécsből jelentik tudósítónk: Beavatott körökben beszéltek, hogy hasztalan volt Ferenc Ferdinánd és Ottó főhercegek minden fáradozása, nem tudták rávenni édesüket, Ferdinánd Károly főherceget, hogy álljon el házassági tervétől. Ferdinánd Károly főherceg hajthatatlan és azt mondja, hogy mindenáron be fogja váltani szavát és nőül fogja venni Czuber Bertát. Legfelsőbb helyen ma még egy kísérlet történt a főherceg szándékának megmátásására, de nyilván eredménytelenül. Czuber Berta kisasszony néhány nap előtt a főherceg tudtával Bécsből Drezdába utazott, Frágában azt beszéltek, hogy az esküvő február 13-án lesz Drezdában. A főherceg állítólag el van tölve arra, hogy házasságából le fogja vonni a konzekvenciákat, azonban meg akarja próbálni, hogy ő felségét megnyerje tervének és ebben az esetben kész morganatikus házasságra lépni Czuber Bertával s egyuttal kérni fogja az uralkodót, hogy adja meg menyasszonyának a Rottenstein báróné nevet és rangot.

— **Az osztrák főiskolák rektorai.** A király, mint tegnap megírtuk, a bécsi technikai főiskola mindenkorai rektorának megengedte, hogy a *magnificus* címet használhassa. Ebben a címadohányozásban részesültek a többi osztrák technikai főiskolák rektorai is.

— **Új orvoskisasszony.** Márkus József főpolgármester a Szent-Isván-kórházban megüresedett segédorvosi állásra dr. Markbreiter Irént nevezte ki, aki egyelőre a VIII. orvosi osztályon, a belgyógyászatnál működik.

— **A levelek vasárnapi kézbesítése.** A kereskedelmi minisztérium foglalkozik a levélhordók vasárnapi munkaszünetének a megoldásával. A miniszter ez irányban tett kérdésére a Magyar Kereskedelmi Csarnok azt javasolja, hogy a vasárnapi déli gyorsvonattal érkezett leveleket már hétfő reggel hét órakor kézbesítsék, a táviratokat s expresszleveleket azonban már vasárnap juttassák a címzetthez.

— **Dinamit a t. Házban.** Az obstrukciónak a mai naptól fogva dinamitos epizódja is van. Az érdekeségéhez tartozik, hogy a dinamit, amiről szó van, a robbanásához nem ért. Elsült ugyan, de rosszul, mint ahogy a rossz tréfa szokott. Persze névtelen levél hozta az izgalmas szenzációt a képviselőház elnöki irodájába. Perczel Dezsőnek jelentette az udvarias anonimusz, hogy ma délben pont egy órakor félórban az új képviselőház, a műtethez szükséges három kilogramm dinamit már készenlétben van az ülésterem alatt. Tréfa ide, tréfa oda, az elnök kiadta a rendelkezést, hogy a képviselőház mérnöke és főpal-lérja kuttassa át a pincét. A vizsgálat megtörtént és a dinamitra nem akadt rá. Közben az óramutató mind jobban közeledett az egyes felé, a veszedelem perce is elkövetkezett, de bizony nem történt semmi. Epikureus lelkek a büffébe vonultak, gondolván, ha már végünk van, legalább ne bőjtöljünk induljunk a nagy utra. Valahol meg a markába nevetett egy gonosz fiók, aki talán nem jutott karzati jegyhez s így akart bosszút állni a t. Házban...

— **Párbajok.** Gromon Dezső államtitkár és dr. Jekelfalussy Zoltán pénzügyminiszteri titkár között a napokban a Park-klubban affér keletkezett, amelyet a mai napon kardpárbajjal intéztek el. Gromon segédei voltak Perczel Dezső, a képviselőház elnöke és gróf Keglevich István; Jekelfalussy pedig báró Jeszenszky Zoltán és Iudnka Oszkár. A párbaj állítólag volt: Kardpárbaj, bandárok nélkül, harcfeletlenségig, szűrés megengedéssel. A párbaj déli tíz órakor ment végbe a Fodor féle vívóteremben. Orvosok voltak: dr. Kostika Emil és dr. Farfaks László. A párbajt gróf Keglevich István vezette. Az ellenfelek hevesen csaptak össze, s az első összecsapásnál Jekelfalussy erős lapos vágást kapott a fejére. Az orvosok ennek dacára megállapították, hogy a párbajt folytatni lehet. Mivel a második összecsapásnál is csak laposvágások történtek a feleket harmadszor is szembeállították. Gromon államtitkár ezután rendkívül hevesen támadott, úgy, hogy ellenfele kezéből kiütötte a kardot. A támadás olyan erős volt, hogy az államtitkár úgy szólva beleszaladt Jekelfalussy kardjába, amelynek hegye a csuklóját átúrt. — A gróf Teleki-Bede-affért is ma intéztek el kardpárbajjal. Gróf Teleki segédei voltak: Dániel Gábor és Komjáthy Béla, orvosa Kosztika Emil törzsvoros; Bede Jób segédei: Zboray Miklós és Légrady Imre, orvosa dr. Kovács Aladár. A felek háromszor csaptak össze, s a harmadik összecsapásnál mindkét fél több lapos vágást kapott. A segédek erre megszüntették a párbajt. A felek kibékültek.

— **Orosz katonatisztek Fiumében.** Fiuméből jelentik, hogy pár nap óta két magasrangú orosz katonatiszt időzik ott. A két tiszt annyira inkognitóban jár, hogy a torpedógyár területét el se hagyta. Fiumei időzésük nagy meglepetéssel van összefüggésben, amelyet az orosz kormány tett a fiumei torpedógyárnál.

— **Véletlen találkozás.** Loubet római utazása ületéből nagyban találgatta a világsajtó, hogy vajon meglátogatta-e az elnök X. Pius? Egy magas állású személyiség véletlen találkozás alkalmán rendezte az elnök és a pápa között a vatikáni múzeumban. Egy híres német humorista a következőképpen képzelte el ezt a találkozást.

Loubet (a titkárához): Már tíz óra van. Egészen elfáradtam már az ácsorgásban és unom a Laokoon-csoportot!

A titkár (örájt nézi): Tíz óra egy perc. A véletlen találkozás pedig tíz órára volt kitűzve a Laokoon-csoport előtt.

Loubet: Én olyan pontos voltam, mint egy király.

A titkár: Egy-két percig várhatunk talán...

Loubet: Ha csak a magam személyéről volna szó: szívesen. De én a Köztársaság is vagyok. Egy köztársaságnak pedig fontosabb dolgai vannak, mint egy márványcsoportot bámulni.

A titkár: Aha! Ott hátul Belvedere Apollója mögött jön valaki... egy szép öregember fehér ruhában. Ez csak ő lehet.

(X. Pius, kisérővel közeledik s olyan érdeklődéssel nézi a műtárgyat, mintha most látta őket először.)

X. Pius: Ezek a szobrok nagyon szépek; de mért nincsenek felülbúztatva? Miféle látnivalók vannak még?

Egy kamarás: A Laokoon-csoport. (Fontoskodva.) Így tíz óra körül nagyon jó világításban látható.

X. Pius: Jó, nézzük meg. (A Laokoon-csoport felé tartanak.) De hiszen ott valamiféle embereket látok!

Egy kamarás (közönyösen): Lehet. Talán utazók.

A. Pius (erősen arra néz): Mintha az egyik arcot ismerném? Bizonyosan láttam már fényképen.

Egy kamarás: Igaz! Nagyon hasonlít a francia köztársaság elnökéhez.

X. Pius (lépésit meggyorsítja): Igen, ez csak ő

lehet. (Loubet mélyen meghajol.) Mit látok? Hogyan kerül ön ide?

Loubet (meg jobban meghajol): Mily szerencsés véletlen! Ki hitte volna!

X. Pius: Régóta Rómában van már?

Loubet: Csak átutazom. Nem is akartam Rómában időzni, de barátom — a Louvre igazgatója — nagyon biztatott, hogy nézzem meg a Laokoon-csoportot. Azt mondta, hogy különösen tíz órakor szép.

X. Pius: Különös! A vatikáni múzeum igazgatója ugyanezt mondta nekem tegnap. Mily szerencsés véletlen!

Loubet: Tisztára telepathia!

X. Pius (szeretelméltóan): Mondjuk inkább tele-szimpatia. Igazán nem hittem, hogy ilyen rossz ember. Itt van a közlemben és nem is gondol arra, hogy meglátogasson.

Loubet: Oh, már régen meg akartam önt látogatni, de nem akartam nagy elfoglaltsága közepett zavarni.

X. Pius: Ugyan menjen! Ön mindig szívesen látott vendégem lenne. És mára már le is foglalom...

— **A szöke hercegeasszony.** Dornbühl Ottó tanár Lujza kőburgi hercegnőről a következő adatokat teszi közzé a *Berliner Tageblatt*-ban:

A bécsi főudvarmesteri hivatal orvosszá-érték véleménye alapján gondnokság alá helyezte a hercegnőt, de a száz királyi család által kiküldött bizottság is megállapította a hercegnő elmebetegségét.

A hercegnő egyébiránt Lindenhofban a legnagyobb szabadságot élvezi és gyakran láthatni őt Drezda utcáin; a színházakat is gyakran látogatja. Lujza hercegnő az egész idő alatt egyetlen inkorrektséget sem követett el. Anyjának írt leveleiben nem panaszkodott és látogatókat is fogadhat.

— **Spencer a japánokhoz.** Míg az egész világ feszült érdeklődéssel várja, hogy vajjon Oroszország engedni fog-e Japánnak, addig a londoni *Times* a nem régen meghalt Herbert Spencernek egy a japánokhoz intézett levélét közli, amelyben Japánnak a nyugati országokhoz való viszonyáról nyilatkozik. A levél Angliában a legnagyobb meglepetést keltette és a *Times* utólagosan maradi felfogásért tesz a meghalt nagy filozófusnak szemrehányást. Herbert Spencer Darwint és John Stuart Mill mellett Japán legkedvesebb filozófusa volt. Japán fiatalága mindaddig főképpen az ő könyveiből merítette filozófiai eszméit, míg a japán ifjúság német egyetemeken, német tudósok műveiben kezdte a magasabb műveltséget keresni. A japán jogászok egyik legkiválóbbja: báró Kaneko, aki az amerikai Harvard-Egyetemen szerzte diplomáját és Spencernek legközvetlenebb csodálói közé tartozott, 1892-ben egy amerikai ajánlólevellel meglátogatta a filozófust, akinek csakhamar barátságát is megtudta nyerni. Spencer akkoriban Japánra vonatkozó nagy anyagfüggést hordott össze és sok olyan kérdésre bukkant, melyre Angliában senki sem tudott neki feleletet adni. Ekkor hozta a véletlen báró Kanekoval össze, aki a legburgóbbak és leglekeesebbek egyike volt azok csapatjában, akik azért küzdöttek, hogy Japán lépjen be a nyugati népek közösségébe, hogy szünték meg Keletázsia ex-territorialitását és hogy minden gátó akadály leromboltassék. Erről a kérdésről heteken és hónapokon át hosszas vitákat folytatott Kaneko Spencerrel, míg es végre az említett levelet írta meg a fiatal keletázsiai nagyhatalomnak szóló tanácsait. Spencer kikötötte, hogy az a levél életében ne hozzásék nyilvánosságra, de az ellon, hogy Kaneko japán államférfiakkal közölje tartalmát, semmi kifogása nem volt. Spencer elsősorban azt tanácsolja leveleiben a japán reformbarátoknak és államférfiaknak, hogy az amerikaiakat és európaiakat tartsák maguktól távol. Japán kövessen el mindent, hogy Japánban minél kevesebb külföldi vethesse meg lábát. Szerinte nem csak azt kellene megtiltani, hogy Japánban idegenek föld-birtokot szerezenek, hanem még az országban lakó külföldiek bérleteit is csak egy-egy évre kellene meghosszabbítani. De különösen állami bányák ki-aknázását kellene a külföldiek számára lehetetlenné tenni. A parti kereskedelemre is szigorúan fel kellene ügyelni, hogy idegenek egyáltalában ne vehessenek részt benne. Égető szükség volna továbbá oly törvényre, mely japánoknak és külföldieknek házasságát teszi lehetetlenné. Spencer meg volt ugyan győződve, hogy egymástól nagyon is eltűtő fajoknak vérbeli keveredéséből korcsnemzedék származik. — A *Times* tokiói tudósítója, ki lapjának ezt a levelet beklüdtötte, megjegyezte, hogy Spencer lehetetlen volt ettől a felfogástól eltéríteni. Mikor kifáradt a vitában, tréfásan jegyezte meg, hogy bevárja az időnek és a tapasztalatnak döntését. Kaneko és több más kiváló japán kijelenti, hogy a Spencer-kijelölte uton sohasem jutott volna mai pozíciójához, nem léphetett volna szövetségre Angliával és függetlensége sem gyökeredznék ma olyan biztos talajban, mint így.

Az Orvoskaszinó és a nőorvosok. Dr.

Steinberger Sarolta budapesti jeles nőorvos nemrégiben fölvetélt kérte a budapesti Orvoskaszinóba. Ambiciózus urhölgy, nagy komolysággal végezte tanulmányait, hivatását mint orvos is teljes lelkiismeretességgel végzi. Mikor bekívánczolt az Orvoskaszinóba, ebben is csak a jó törekvés vezette, jogot akart szerezni arra, hogy ott lehessen mindenütt, ahol az orvos hivatására vonatkozó érdemleges megbeszélések történnek. A dolog új volt, némiképpen, magát az Orvoskaszinót is készületlenül találta. Már a Kaszinó választmányában is, amely csekély szótöbbséggel a fölvetélt mellett döntött, élénk vita támadt a nőorvosoknak a Kaszinóba való felvétele tárgyában. Sokan hangoztatták azt a szempontot, hogy az orvos urak a társaságukban *jeszölve* volnának női kollegák jelenléte által. Az éles nézeteltérések következtében az a megállapodás történt aztán, hogy a kérdést végleges döntés céljából a közgyűlés elé terjesztik. Azóta sokat foglalkoztak sajtóban, orvosi és más körökben az esettel, amely időközben különben be is fejeződött azzal, hogy dr. Steinberger Sarolta visszavonta belépési szándékát, de azért az orvosok közgyűlése mégis döntött. Az eredmény az, hogy: az Orvoskaszinó nem vesz fel női tagot. A közgyűlésen természetesen kimerítő vitafolyás történt, s e vita során az az érdekes szempont is felmerült, hogy a kaszinótagságra azért sem alkalmas a női orvos, mert a kaszinó egyes tudományos megbeszélései nem valók arra, hogy nő is részt vegyen bennük, hacsak egyszerű jelenlétével is. Hát talán ez a szempont a legnevezetesebb az egészben. Nyilvánvaló, hogy a női orvos már tanulmányai közben, diákkorában korábban férfialtagokkal együtt is keresztlit esik a gyógyítás tudományának sok olyan előadásán és gyakorlatán, amelyben a főnépből jelzett felfogás szorított akkor sem vehetne részt. Ez a felfogás tehát egyenesen abba az alapvető kérdésbe ütközik bele, amelyet már akkor döntöttek el a döntősúlyú körök, amikor a nőnek egyáltalában megnyitották az orvosi pályát. Az Orvoskaszinó közgyűlésének elvi határozatát egyébként a következő tanácskozás előzte meg:

Dr. Schultor Jakab főorvos tárgyilagosan ismertette az eset előzményeit. A választmány 18 szavazattal 14 ellenében ajánlotta a közgyűlésnek a nők felvételét. Dr. Schwartz Artur egyetemi magántanár többek nevében ellenindítványt nyújtott be s fel is szólalt indítványa megoklására. Kijelenti, hogy a női orvosok felvételének kérdése nincs összefüggésben a múlt század nagy vívmányával, amely oly szerencsés és igazságos megoldást nyert mert itt csak arról van szó: bevételnek-e a kisasszonyok egy a szabad férfifüvésztől áthatott atmoszférába?

— Nem a nők ellen szavazunk — mondja — hanem megítéljük őket és az az érdekükben cselekszünk, ha a felvétel ellen szavazunk.

Dr. Liebmán Mór egyetemi magántanár úgy fogja föl az ügyet, hogy a tagok a szavazatukkal dokumentálni fogják, hogy a kaszinó a modern korszellemmel lépést tart-e? Dr. Stern Samu egyetemi tanár nem fogadja el Schwartz tanár indítványát, amely szorított vét a kollegialitás ellen. Schwartz József, Schrank Simon, Salgó Jakab, Emödi Aladár, Erényi Jenő a választmány indítványa mellett foglalnak állást. Arányi Zsigmond, Sipos Derső s többen szólaltak még föl a nők fölvetéle ellen. Dr. Gáspár Ferenc fejezte be a vitát, aki a külföldre hivatkozik s kívánja, mondják ki, hogy nő nem való férfiak klubjába. Arra hívja föl a közgyűlést, hogy mutassák meg a nőnek a helyét: a családát. Az elnök névszerűen szavazás alá bocsátja a kérdést, amelynek eredménye az lett, hogy a közgyűlés 72 szavazattal 56 ellenében az orvosok felvételét nem tartja megengedhetőnek.

— Szegény gyermekek gondozása. A VI. kerületi Népközi Otthon-Egyesület azt a nemes célt tűzte ki magának, hogy a kerület szegény gyermekeit, akik otthon nem részesülnek a kellő ápolásban, gondos felügyelettel és anyagi támogatással derék, szorgalmas munkásokká nevelje föl. Az egyesület vezetője ma fölhevítet bocsátott ki, amelyben adakozásra kéri a kerület polgárait. Adományokat a VI. kerületi Népközi Otthon javára Székács Antal pénztáros (Szerencsés-utca 25-27.) fogad el.

— Letartóztatott kereskedő. Gróf Teleky Józsefnek ma a rendőrségül följelentette Schnippe Antal fővárosi fűszerkereskedőt. Schnippe 10,000 koronányi szőlőt vásárolt a grófnál hitelbe. A grófné beépítette a szőlőt, aki, hogy a követelmények alól kivonja magát, minden vagyonát apjára iratta. A grófné most csalásért följelentette a kereskedőt a rendőrségnek, amely a nyomozás során fölmerült gyanúok alapján letartóztatotta Schnippe Antalt.

— Tisztviselők értekezlete. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete január 31-én délután három órákor tartja rendes évi közgyűlését. Tárgyalni fogják a közgyűlésen a fizetési pótlékokról szóló törvényjavaslatot. A tisztviselők egy része előleges értekezletet tartott, amely erősen foglalt állást a törvényjavaslatl szemben. — Az Állami Alkalmazottak Országos Nyugdíjpótló Egyesületének választmánya ma ülést tar-

tott. A választmány Miklós János indítványára elhatározta, hogy kéri fogja a fizetési pótlékokról szóló törvényjavaslat sérelmeinek orvoslását.

— Pazar élet a német hadseregben. A Vortársban, a szociáldemokraták berlini organumában közlemény jelent meg a német hadsereg körében uralkodó fényűzésről. Ez most aktuális téma Németországban, s az, ami az említett lapban erre nézve megjelent, különösen figyelemreméltó, mert olyasvalaki mondja el, aki benne élt ebben a fényűzésben, maga is katonatiszt volt. Ez az egykori katonatiszt a következőkben világít bele a német hadseregben elharapódzott túlköltségekbe:

A fényűzés első sorban a tiszt felesége okozza. Amióta a tisztek hozzátartoztak, hogy csaknem kizárólag vagyonos leányokat vesznek feleségül, az illető hölgyek a szülői házból meg szokták fényűzéssel élni férjük oldalán is. Manapság az egyik tiszt családja tul igyekszik tenni a másiken fényes ebédek rendezésével, amikor is kitűnő ételek, finom borok kerülnek az asztalra és drága szivarokat füstölnek el. Az a család, amely ebben a tekintetben nem versenyezhet a többivel, rövid idő alatt társadalmilag izolált lesz. Hát még a parancsnok felesége! Éveken át arról ábrándozik minden tiszt felesége hogy férje valamikor ezredparancsnok, maga pedig a helyőrségben az első asszony lesz. Ha végre elérje vágyainak netovábbját, akkor is ki kell használni idejét, mert férjének egy elejtett szava, egy kis tévedés a hadgyakorlaton elég ahhoz, hogy rövidesen vége legyen a dícsőségnek. Ilyenkor kell tehát reprezentálnia, ragyogó toaletten mutatkozni, hisz mindenki ott nézi őt utánozva. Rendez álcáros bált, szánkírandulást jótékony bázár, műkedvelő-előadást ebédet, vacsorát, táncosíté tenniszpartit nyáron, jégünnepeket télen. De a többi hölgy sem akar kevesebbet látni s szintén rendez hasonló ünnepségeket. Ilyen körülmények között persze szűkületesen növekednek a társasélet költségei még a nőtlen tisztekre nézve is, akiknek mindenütt ott kell lenniük. Ehhez hozzájárul, hogy az ezredek egymás között is versenyeznek, hogy melyik a legelőkelőbb és a legfinomabb s leszőlják azt az ezredet, amely tisztjei szerény körülmények között élnek. De a tiszteknek egyéb, szinte azt lehetne mondani, szolgálati kiadásai is vannak. A német tisztikarban gyakori az áthelyezés és a nyugalmazás. A bucsuzó tisztet persze lakomán ünneplik s ura lakomát rendeznek, amikor helyettese megérkezik. Ha egy idősebb tiszt, aki talán már évek óta nyugalmában élt, meghal, az ezred, amelynek husz-harminc évvel előbb szolgált, gyönyörű koszorút küld a ravatálra. Az ezred hőlyeit nevénapjuk alkalmából elhalmozik a tisztok virágai. A tiszt a kaszinó tag annak nevenapját és születésnapját megünnepli, az csak természetes. A tisztnek, különösen míg fiatalabb, jól kell öltözködie s az amugy is drága uniformist sokszor meg kell újítania, persze a legtöbb esetben — hitelbe. A lovaglás is sok pénzükbe kerül a tiszteknek, még a gyalogosoknak is, akik közül sokan tartanak lovat. A végtelenségig lehetne folytatni a sort, annak igazolására hogy mily nehéz a fényűzést a német hadseregből kiirtani s mily gyökéres intézkedésekre volna szükség a baj orvoslására.

— Szoknyás gráciák. A madridi hatóságokat ujabban ugyancsak igénybe veszik az ellenzékiekkel ujságok, a sztrájkok színészek és a színbázakban mostanság lábrakapott politikai kuplék, de mind e nagy feladatok mellett arra is jut idejük, hogy a lex Heinze szellemében erkölcsöri tisztet is teljesíthesse. Madridban történt, hogy egy könyvkereskedőnek a kirakataából el kellett távolítania Rubens: Három grácia című világhírű képét mint pornografikus szennyet. A hivatalos erénycsőz a kép láttára állítólag így kiáltott fel:

— Ebből is látszik, milyenek az asszonyok! arra nem telik nekik, hogy ruhát csinálhassanak maguknak, de fotografálásra igen.

A könyvkereskedő minden tiltakozása hiábavaló volt és tudtára adták, hogy csak abban az esetben függesztheti ki a gráciákat, ha legalább is köténnyel látja el őket.

Ugyanez az ur, amidőn megpillantott egy Éva képet, így szól:

— Erre is alsószoknyát kell festeni, különben a sutba vele!

— Farsang. A Magyar Athletikai Klub február 11 ki táncmulatságára a rendezőség e napokban adja ki a meghívókat. — A Budai Dalárda február 6-án a budai Vigadóban jellemez estélyt rendez egy é Nápolyban címmel. — A Budai Polgári Kaszinó január 23-án szegény gyermekek felruházására és az iskolásgyermekek napközi otthona javára hangversenyyel összekötött táncmulatságot tart saját helyiségében (Krisztina-tér 1. szám.). — Az Építési és Műszaki Rajzoló Országos Egyesülete február 13-án sorfőlyalajpa javára táncmulatságot tart a Royal-szállóban. — A Miskolci Közművelődési és Múzeumegyesület február 7-én saját pénztára javára árcsós bált rendez a Korona-szállóban. — A Szent Imre Kór február 15-én tartja meg bálját a Katolikus Körben. A bált hangverseny előzi meg, melyen közreműködnek Geyer Sándor és Zöldi Elza is.

— Öngyilkos honvédszázasos. Aradról táviratozzák: Sajkó István nyugalmazott honvédszázasos ma buskomorságból szívenlőtte magát és meghalt. Felesége súlyos beteg és ezért követte el végzetes tettet.

— Országos tornaverseny Aradon. A Magyarországi Tornayegylek Szövetsége, mely ez idén ünnepli fennállásának husz éves jubileumát, május 21-23-án,

pünkösdkor tartja hetedik országos tornaversenyét Aradon. Nevezéseket az Aradi Tornayegylet fogad el a megállapítandó határidőig.

— Házasság. Csillag Ede január 24-én, vasárnap, délt 12 órákor esküszik örök hűségét a Dohány-utcai izraelita templomban Tenger Aranka kisasszonynak, Tenger Gyula fővárosi hirdető-iroda-tulajdonos leányának.

— Felrobbantott bál. Amerikában, a Perth Ambog (New Jersey állam) közelében lévő Keasbey nevű kis telepen egy magyar egyesület bálján óriási szerencsétlenség történt. Az esetről New Yorkból a következőket jelentik: Szombaton, január 2-ikán a Keresztelő Szent Jánosról elnevezett magyar betegsegélyző-egyesület Galajda István tánctermében bált tartott. Az egyesület ebben a helyiségben szokta tartani gyűléseit és mulatságait. A terem a korsmahelyiség mellett van a földszinten két kijáratral, egyik az udvarra visz, a másik pedig a korsmahelyiségbe. Csaknem ötszáz főre menő közönség volt jelen a mulatságon. Egyszerre hatalmas dördülés rázta meg a helyiséget s felrobbant emberek és butoradabok repültek szerteszét. Irtóatos rémülettel mindenki menekülni igyekezett, de a robbanás eltorlaszolta az egyik kijárat s így az egész közönség a másik kijáráson tömődött ki. A megrémült emberek fejvesztetten rohantak a kijárásnak és letiporlák egymást. A nagy zűzavarban igen sok embert összetapostak s a sebesültek számát a nagy ijedelemben egyelőre megállapítani sem lehetett. A robbanás az egész környéket megrémítette és a Galajda-féle üzlet körül lakók ijedten tömődtek a szerencsétlenség helyére s pár perc múlva ott volt az egész telep magyar része. A nagy tolongásban a közeli Perth Ambog, Woodbrige, Und Brunswick, South River és Carteret városokból érkezett látogatók közül is sokan megsérültek. A robbanás veszélyesen megsebesítette Galajda Istvánt, a helyiség tulajdonosát, nejét pedig a robbanás ereje a mennyezeti vetette fel s miután visszacsúszott, utódallanul terült el a padlón. Egy Eilon Gertrud nevű leány annyira megsérült, hogy aligha marad életben. Egyik szemét elvesztette, orra letörtött, állkaposa pedig kificamodott. Ponger Mihály jobbkarját könyökön alul teljesen elhordta a robbanás ereje. A sebesülteket csakhamar elszállították, mert attól kellett tartani, hogy a megsérült Galajda-féle épület minden percben összeomolhat. A szerencsétlenség oka és okozója egyelőre ismeretlen. Valószínű, hogy Galajdának vagy az együletnek valamely haragosa követte el ezt a rémtettet.

— Halálhír. Hosszas szenvedés után, nyolcvan esztendősen korában tegnap halt meg özvegy Stern L. Jakabné, Rothenstein Sarolta. A széles körökben tisztelt matróza szívóságával, jótékonyágával és jámborságával mindazok rokonszenvét megnyerte, akik vele érintkeztek. Az elhunytan Sándor Artur édesanyját, Bródy Zsigmond főrendibíró tag és a Neues Pester Journal főszerkesztője, dr. Bródy Samu ügyvéd, továbbá Schmidek Márkus nagykereskedő anyósukat gyászolják. Temetése vasárnap délelőtt 10 órákor lesz a kerepesi sídó temető halottasházában.

Öz. dr. Krejtsmer Ignácé, szül. Schuler Zs'fia asszony Budapesten elhunyt. Temetése tegnap ment végbe nagy részvét mellett.

Nyitáról táviratozzák: Szerdahelyi Adolf föld-birtokos 84 éves korában ma elhunyt.

— Vidéki hírek. Nyitáról táviratozzák: Sedzik Jakab dojcsi lakost, háziszolgát egy csapat cigány Kuzlő és Szent-János községek közt megölték, megölték és kirabolták. — Holicsan Krupán Pál facser molnárlegény Rigán délműlt molnár, akinél szálláson volt, orozva baltával fejbőlütötte és 60 koronáját elvitte. Az eszméletlen embert a kementőbe zárták és eszökött. Krupán elfogták. — Beregszászról írják: Kozma János 78 éves gerezlyi lakos löbeütötte magát és meghalt. Kozma 100,000 korona vagyonot hagyott hátra, családja nincs. Vagyonát szegény rokonai fogják örökölni. — Újvidékről írják: Latinszki Pál volt vasuti munkás, aki agkoránál fogva munkaképtelenné vált, tegnap reggel leányát, Annát, férjezett Berecz Józsefnél fogoripszitollyal agyonlőtte. Erre fogoripszitollyát önmaga ellen fordította és jobbaláns-tékán golyót röpített agyába.

— Fővárosi Orfeum. Az új januári műsor a nagyszerű Lincke-operettel élén, napról-napra nagy közönséget vonz a Fővárosi Orfeumba. Vasárnap délután is előadást tart az orfeum, amely jól érti a publikum mulattatásának módját.

— Rendőri hírek. A rendőrség egy furangos csalót keres, aki több dohánytözde tulajdonosától sorsjegyeket csat ki. — A rendőrség ma házkutatást tartott Lusztig Ferenc Karpenstein-utcai lakásán s megállapította, hogy Lusztig egy betörőbanda szervezője volt. — Gronk István 22 éves szálloda szolgája volt. — Rakóczi-tér egyik kávéházában marolugot ívott. — Luckóddaltal mérgezték meg magukat Dedő Róza 19 éves cseléd a Csömöri-ut 44. sz. lakásán, János Róza a Vörösmarty-utca sarkán és Mandlen Ferenc munkás felesége, Nyulszkin Karolin, Újpesten, Erzsébet-utca 2. számú lakásán. Valamennyit a Rókus-kórházba vitték.

(x) Csúz és közsvény ellen kitűnő gyógyszer a Zoltán-féle kenőcs. Úvege 2 koronáért kapható a Zoltán-féle gyógyszerárban (Budapest, V., Szabad-ság-tér.)

FŐVÁROS

(*) A színházvizsgáló-bizottság a Népszínházban. A székesfőváros által kiküldött színházvizsgáló-bizottság ma délután tartotta meg a helyszíni szemlét a Népszínházban. Az Áldády Géza tanácsnok vezetésével teljes számban megjelent bizottságot Porzolt Kálmán igazgató és Kislé István, a népszínházi bizottság elnöke fogadták. Mielőtt a szemlére került volna a sor, Kislé István írásbeli beadványban jelentette be és egyben jegyzőkönyvbe kívánta vétetni mindazaz intézkedéseket, amelyeket a népszínházi bizottság a maga hatáskörében már eleve megtett a Népszínház biztonságára érdekében. Így például a népszínházi bizottság az épület eredeti terveit tökéletesítve, különösen emeletről számos új lépcsőzetet építtetett, melyek a közönséget kényelmesebben és gyorsabban a szabadra szállíthatják, továbbá a kijáratok számát megszoríttatta, ezenfelül az ülőhelyek egy részét eltávolították, hogy a közlekedés a színházban is kényelmesebb legyen, továbbá a színházban elhelyezett fűtést a színházból elhelyezték, nevezetesen a cétra külön építtét a Csokonay-utcában egy épületet, ahonnan a színház fűtése a József-körút alatt épített alagúton keresztül történiik gőzfűtéssel, ezenfelül vasfűggyönt létesített és a külföldi színházakban ismeretlen színházi záporrendszert is behozta, amely a színpad keletkező tüztől néhány perc alatt elfojtja. Külön gépeket szolgál a vasfűggyönt locsolására is hogy művésztelen a hőszétől átne melegedjék. Külön víztornyot építtet, amelyben óriási víztartályban akkora vízmennyiség van mindig, mely elegendő vizet látja el mindenkor a színházat, továbbá rendelkezésre áll egy Worthington-szivattyú, mely gőznyomással lövelheti az óriási mennyiségű vizet a színházra. Ezenkívül a népszínházi bizottság foglalkozik a tervvel, hogy a Népszínház nézőterét és színpadját vasszerkezetre alakítsa, amit eddigelé a töké hiánya miatt nem teljesíthetett. Ezen beadvány tudomásulvétele és jegyzőkönyvbevétele után megindult a bizottság a színház megvizsgálására és a pincéjét a színpadpadlásig minden helyiséget átvizsgálta és a legközelebb tartandó ülésben meg fogják állapítani hogy milyen módosításokat kell még a népszínházi bizottságnak, mint háztulajdonosnak, végrehajtania. A mai helyszíni szemle alkalmával több bizottsági tag hangoztatta, hogy üdvös volna, ha a színpad és nézőtér melletti vasszerkezetből lenne és a mostani világítás helyett a villamos világítást rendeznék be.

(*) A St.-Louis-kiállítás és a főváros. A St.-Louis-kiállítás vezetősége tudvaleg már régebben felhívta a főváros tanácsát, hogy vegyen részt a kiállításban. A tanács szakközvegy útján kidolgoztatta a részvétel tervét és a költségvetést. Az ezzel megbízott bizottság ma terjesztette a tanács elé jelentését, melyben azt mondja, hogy a részvétel szerény voltá-hoz képest a költség igen tetemes volna. A tanács ennél fogva azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a főváros ne vegyen részt az amerikai kiállításban és ezt az elhatározását egyben tudassa a kereskedelemügyi miniszterrel is.

(*) A budai Lajos-kút. A budai Korvin-téren, a Vigadó előjárata előtt Millacher Lajos néhai budai polgár hagyományából díszes kőszobát állíttatnak. A kút tervezését a megejtett pályázat alapján Holló Barnabás szobrászra bízta, aki a nagy mintát már elkészítette. Fő dísz a kútnak egy Árpád-kori magyar vitéz, aki vadász-kürtjéből iszik. A képművészeti tanács most hagyta jóvá a mintát, melyet legközelebb éröbe fognak önteni. Az új kútát, melyet az alapító nevével Lajos-kútnak neveztek el, ez év nyarán átadják a közhasználatnak.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Nemzeti Színház. Barrie fantasztikus színműve, az *Egynéltség* e héten már holnap és vasárnap este kerül előadásra a Nemzeti Színházban. Az újdonság eddigi öt előadásán az összes jegyek elkeltek.

** Blaha Lujza vasárnap délután, mint vendég lép fel a Népszínházban. A nagy művésznő ez alkalommal *Vérő György Menyecske* című népszínművének hármias fő női szerepét játssza.

** Vigaszínház. A Vigaszínházban vasárnap két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárakkal adják Molnár Ferenc józsi bohózatát, a *Jósit*. Ez lesz a kedvelt darab 15-ik előadása. Este a *Lulu* kerül színpadra. Az újdonságok sorában Bertolazzi Carlo drámáját egy töltött vídám francia bohózat fogja felváltani: *Mars és Xanro* La Marmotte című darabja, amely a párisi Vaudeville-színházban idei nagy sikere. A bohózatot Marmotte címen Kérthy Emil fordította.

** Vívó-próbák a Népszínházban. Délutánon-kint vívó-próbák folynak most a Népszínház színpadán. A legközelebbi újdonságnak, a *Katinka grófnő* című operétnek egyik látványossága lesz ugyanis a

nagy lovagjáték, amelyben a címszerep ábrázolója Kéry Klára lovagi tornában párbajt vív Komlóssy Emmával, aki Pető szerepét játssza. De résztvevő a középkori lovagjátékban az egész személyzet is. Az új operett bemutató előadása a jövő héten lesz.

** Kamara est. A Hubay-Popper vonósnégyes társulat 4-ik kamarasztyele hétón január 25-én este 7 1/4 órakor lesz a Royal-Szállóban. Alexander Erski Giorolamo Schubert, Mihalovich, Franz, Beethoven, Grieg, Brahms darabokat énekel; közreműködik még Barók Béla jeles zongoraművész is. Jegyek erre az estélyre a Harmonia zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.

Csillag Teréz.

— Első fellépése a nemzeti színpadon. —

Budapest, január 22.

A Nemzeti Színház égboltozatán három évig állott üresen egy elsőrangú, tündöklő csillag helye. Senki sem tudta betölteni. De nem is akartuk, hogy betöltsék, még ha lehetett volna is, mert mi visszavártuk ezt a csillagot; mi ugy éreztük, hogy a Nemzeti Színház csillagrendszere nem teljes, ha ez a szép planéta hiányzik onnan; mi meg voltunk győződve arról, hogy az üresen álló helyet senki sem töltöbti be teljes ragyogással, csak ő maga. És Somló Sándor mindajunk óhaját teljesítette, amikor Csillag Teréz visszaszerződtette a Nemzeti Színházhoz. Eből kitetszik, hogy a Nemzeti Színház mostani igazgatója mennyire szereti a színházat; mennyire átértzi annak a szükségét, hogy gárdájában a legkitűnőbb erők sorakozzanak egymás mellé és minden szerepkörben olyan művészei legyenek, akik méltóvá teszik a Nemzeti Színházat arra, hogy vezetőszerepet játsszék az ország színházai közt.

A közönség ez alatt a három év alatt állandóan gyönyörködött Csillag Teréz művészetében. Amikor régi otthonából távozásra kényszerítették: a Víg-színház lovagias igazgatósága nagy szeretettel és tisztelettel adott neki helyet a saját kitűnő színházában. Kedves és brilliás tehetségű kollegák vették körül, akik közt jól érezte magát. Művészi ambíciója sem hevert paragon, mert a Víg-színház igazgatósága minden alkalmat megragadott, hogy tehetségéhez és bájos egyéniségéhez méltó szerepeket juttasson neki. Bizonyosság rá a kiváló kreációk egész sorozata, hogy a Víg-színháznál eltöltött ideje nem mult el jelentős sikerek nélkül. De a Víg-színház játérendje mégsem olyan, hogy szakadatlanul foglal-koztathatná a Csillag Terézhez hasonló művésznőket. Csillag Teréz elsősorban mégis azoknak a szerzőknek közöni tehetségének a kifejlődését művészetének a hatását, akiket a Nemzeti Színház kultivált. És ha szerepekre tágluni, gyarapodni fog, ha gazdag kvalifitásaival új feladatokra vállalkozik majd: ez a továbbfejlődés csak a Nemzeti Színháznál mehet végbe, ahol bő választékos vannak meg az erre való darabok. Helyesen történt tehát, hogy Csillag Teréz nem akarta tovább élvezni a Víg-színház lovagias vendég-szeretétét, hanem visszatért igazi otthonába, ahonnan csak a hivatalos hatalom igazságtalan ellenszenvével távolította el.

A Válfunk el Cyprienne-jében láttuk ma viszont Csillag Teréz a nemzeti színpadon. Lényének a nemes diszkrecióját semmi sem jellemezheti jobban, mint az a mód ahogy elment és visszajött. Csöndben, a zajos bucsufelhépek pompája nélkül távozott a Nemzeti Színházról. A Víg-színház kitéléből szintén így lépett ki, minden dísz és bucsuztatás mellőzéseivel. Megtette kötelességét, hálás levelet írt a Víg-színház igazgatójának és ennyi volt az egész. Most pedig, hogy visszament a Nemzeti Színházhoz, még annyit sem íratott ki a színlapra, hogy Cyprienneben lép először a Nemzeti Színház közönsége elé, mint visszaszerződtött tag. Ez a csendes távozás és ez a csendes visszatérés: ez a legnagyobb ékessége Csillag Teréznek abban a korban, amikor a legutolsó vidéki operette-prímadonna is megköveteli, hogy minden lépését a reklám nagy dobolása kísérje.

De azért a mai est mégis ünnepe volt a Nemzeti Színháznak. A közönség ünnepelte azt a művészt, akinek a szeme és a hangja csupa üdőség; akinek a kedélye elragadó, mert a szív tiszta és mély forrásából fakad; aki bájít és vidámságot terjeszt maga körül, mert csevegő gráciája tele van temperamentummal; akinek minden szavát élvezzük, mert gyönyörűen ejti a magyar szót, világosan, tisztán, mesteri módon.

A szív nagy adományával rendelkezik Csillag Teréz. A szívet úgy hozta magával a színpadra, mint az isten legbecesebb ajándékát. És ezt a szép ajándékot meg tudta becsülni. Ugy bánt vele, mint az ékszerész a drágakövel: csiszolással tette még fényesebbé. Sohasem vált blazírtá a színpadon. Mindig gazdagabb volt azoknál, akik a külsőségek pazar luxusaiban keresték a hatást, a szenzációs sikert.

Ifjúsága tavaszán a fiatal leányok naivitását föl-

másolta ragyogó színekkel. Ez a tavasz csaknem észrevétlenül olvadt át a nyárba, ahol a bimbók tökéletes rózsákká érnek. Ebben a szép, meleg korban játéka még hódítóbbá vált. Látóköre tágult, beszéde energiában és virtuóz készségben fokozódott, pointjei élesebben és biztosabban csattantak el. Most még ennek a kornak a sugaraiban jelent meg előtűnk. És ezektől a sugaraktól sohasem fogja megfosztani az idő, mert bensőségének a napfényre kiapadhatatlan. Az a kivételes sors várakozik rá, ami Prielle Kornéliának jutott osztályul. Lelésőnek a decens finomsága szívének a nemes érzékenysége befogja aranyozni művésztelének minden stádiumát. Hangjának a zenéje, kacagásának a dallama diadalmasan fogja tulcsengeni a hanyatlással fenyegető éveket.

A mai bérletiszünetes előadásra zsufoltság megtelt a színház és amikor Csillag Teréz kilépett a színpadra mint Cyprienne: a közönség percekig nem hagyta szőhoz jutni azt, akinek a szavában annyira gyönyörködik. Ezek a viharos ovációk nyílt jelenetben is megújultak és a felvonások végén sem lankadtak el. Öltözőjében pedig tömérdek illatos virág fejezte ki poétikus nyelven a viszontlítás nagy és őszinte örömet.

A. E.

MŰVÉSZET

□ Két művész kiállítása. Egy darab Keletet varázsolt a Múcsarnok termeibe bucsuzó orientálistá-festők, Tornai Gyula. A mi szürke égboltunk párás levegőjéből vonzza őt, va'ami hajthatatlan sóvárgás a tiszta színek világába. A napkelet tizes színei, éles színtölgjai, világos levegője s a színek tűzijátékszerű ragyogása olthatatlan szomjúsággal kínozzák. Fénzsz teszi hát egész berendezését, arabs női papusok-gyűteményétől kezdve a hasiszipa, a turbán és a handszár, a szőnyeg és a mellényke, a selyemhíműzők és tükkördisek gazdag sorozatát minden-mindent, hogy elindulhasson napkeleti útjára. Vezetője piktorvágya lesz. Ez a csillag csábító szírién, melynek ölése mondhatlan kél, elhagyja érette a nyugodalmas ott-hont, a hirmet, a sikerek emlékeit, de neki nap kell, szíreflexek, játszi hatások és gyöngéd érzések káit.

Amit íthagy: egy művész munkában eltöltött félélet sok számos virága. Megannyi gonddal megfigyelt, szeretettel visszaadott, odavád lelkesezéssel ábrázolt kép, a tangeri, sevilai, tetuáni, granadai élet egy-egy szelete, egy bolibejárát, egy kapu, egy kert-részt, a pinc szeglete, a meszet egy részlete s e csendőleteken kívül az arabs nő, az arabs háromór, az arabs borbély, most futó jegyzetek, majd gondnal végigvezetett részlettanulmány, hogy ezek táplálják, tágtásák, istápolják visszaemlékezést, a műterem-munka idején.

A középső terem négy fülkéje ezekkel van telis-tele. Nagyrésztük máris elkel, a művész bizonyára nehez szívvel válik meg tőlük, minden darab-jához élete egy-egy emléke fűződik. Az egyik arról a gyönyörűről beszél (312), mely elfogta őt, amint a sevilai Casa Pilatusnak ablakán azt a osodás színtéket igyekezett vászra szögezni. Hogy égett, ragyogott, vibrált ott a napfény! Mint tört meg az alapszínekre a nap! Mint vetett színes árnyékokat egymásra a sok lokális színekben uszó színes felület! A tiszta atmoszférában minden ég, ragyog, vibrál. Csupa színtől, egymásba olvadó színtalanlarc az egész! E színműsorban — mint az ópiámlomban — gyöngéd elmosódó foltokban, hatalmas víziók ébrednek. Egy ily álom emléke az a finom kis vázlat (310), mely Jauris lányának felbrossztását sejteti. Csupa lény, puha folt, a képzolelet magával ragadó. Közéle-ben egy szegény barna legény (315), karakterisztikus mozgásban, látumba vetett hitének nyugodalmasban, szélesen, foltha téve. Micsoda gyönyör lehetett ennek a nyugodalmas mozgásnak hirtelen való megrög-zítés!...

Ezek a vázlatok a művész lelkiismeretes megfigyeléseinek becses tanújelei, s hogy belőlük egy-egy kompozíció teltett, értéklükbl nem vesztettek semmit. A friss, közvetlen benyomás erejét nem mulja felül semmi, az ugynevezett bevégzettség sem, amit közönségünk keres a „képeken”. A festőnek, épp ellenkezőleg, az a föfeladata, hogy színbennyomásainak őszinte-ségével keltsen illúziót. Ami Tornait ismét a Keletrre vonza vissza, nem egyéb, mint a vágy: felírásiteni színmelékkel, megfürdöni a napkeleti napban, s újra elmorlítani gontalan szerelemben a tiszta színek ragyogó világában. Első tanulmányutján még ke-reste a tárgyakat, a kifejezett pointe-okat, az iskolai hagyomány szemüvegén át nézve a világot. A rajzlátás bilincseiből nem tudott még szabadulni. A keleti élénk színeket is harmonizálta egy hamis barna harmoniában. De mindjában elfogta őt is, mint

társait, Besnard-t, Otte-t főképp, a tiszta színek ragyogásának mómora, mint szegény Eisenhutnak a naplány reflexeinek problémája, s ott kereste a megoldást, ahol a nap le se megy soha, tűzét nem veszítve, inkább hatalmas lényemórbán pusztul el. Ez a naplány-kultusz megfigyelhető már újabb tanulmányain is, amelyek keresik az afrikai fény intenzivitását, brutális hevéit, az afrikai esték színmámorát, a kék, a sárga, a piros tüzes fel-felcikázásait, — mint a serif halálához készült színjegyzeteiben, — s e színpompá utáni nostalgija csalogatja a Keletre. Tornai jüzes lelke nyilatkozik meg érdekes vázlatgyűjteményében, amely ilyenképp introdukció egy új — színművészeti irány.

Tornai kiállításával egyidőben egy szerény művésznőnk: Istvánffy Gyula is megnyitotta a Szabadságtér 14. számú üres bolti helyiségében vázlatkiállítását. Apró temporál festett, színes színjegyzetek ezek. Nem nagyszerű dolgok, de a természet egy őszinte rajongója nyilatkozik meg bennük. Istvánffy kezd a ködös bizonytalanságból — melybe azelőtt elmerítette táját — kijutni a színes napfénybe. E törekvéseben mérhetetlen ambíciója a legjobb segítő társa. Egyaránt finom levegő- és felhőtanulmánya jó mértéke tehetségének. (dr. L. B.)

TÁVIRATOK

A Combes-kormány győzelme.

Budapest, január 22.

A reakció egész serege talpra állott Franciaországban, hogy Delsor elzászi képviselő kiutasításának kérdésében halálos csapást mérjen a kormányra. A reakció talaján ez nem sikerült neki, a hazafias érzelmek terrenumán próbálta tehát megvívni az utolsó csatát. Fanatikus dühvel rontanak már napok óta Combes miniszterelnökre, mert lunavillei prefektusa nem engedte meg, hogy egy pap, még ha elzászi is, átjöjjön a határon, hogy a kormány ellen politikai prédikációt tartson. Ma aztán a képviselőház elé vitték az ügyet. A prefektus kiutasította a papképviselet és német alattvalónak nevezte, amint hogy az is. Delsor közönséges klerikális agitátor, aki sohasem tiltakozott Elzász-Lotharingia annexiója ellen, ellenben a birodalomgyűlésen mindig a kormányt szavazott. Amint hogy a klerikálisok voltak az elvesztett tartományokban az elsők, akik megbarátkoztak a német uralommal. Igaz, hogy a kulturális idején az elzászi klerikálisok tiltakoztak az annexió ellen, de ez nem Franciaország, nem is Elzász érdekében történt, hanem Róma és a klerikális világpolitika javára, melynek érdeke vitte Delsort is Franciaországba, hogy átkot szórjon a köztársasági kormány antiklerikális politikájára. Persze a nacionalisták és monarchisták a porosz üldözési mániá áldozatának mondják Delsort, mert Elzász-Lotharingia annexiója ellen küzdött. Ezel szemben a tény az, hogy Delsor börtönre ítélték, mert lapjában a protestáns felekezet és hívei ellen bujtogatott, egyebek közt azt írta, hogy minden jó protestáns szükségképp gazember, ez az egyszerű következménye szerinte a protestáns vallásnak és tanításainak.

Páris, január 22.

Szokatlan érdeklődés nyilvánult a képviselőház mai ülése iránt. A terem és a karzatok megteltek. Corrad és Esarts, Luneville képviselője Delsor abbé elzászi képviselő kiutasítása miatt interpellál és azt mondja, hogy az esetnek nemzeti jellege van. Tiltakozik az ellen, hogy az elzásziakat külföldieknek tekinték, és hozzátévi, hogy Delsor gyanúsítása az összes elzásziakat éri. Az elzásziak érzelmeit boncolgatni annyit tenne, mint magunkat elárulni. Grosjean azt hiszi, hogy az eset nehézsége a kiutasító parancs tartalmában rejlik. A kiutasítás az elzásziak megsértése. (Közbeküldetés a szélsőbaloldarról.) A centrum élénk tetszése közt utal az elzásziaknak Franciaország iránt táplált érzelmeire.

Olivier képviselő szintén protestál Delsor kiutasítása ellen és azt mondja, hogy Combes miniszterelnök büntetett és súlyos hibát követett el.

Luder, Nancy képviselője kijelenti, hogy ő nem járulhat ahhoz hozzá, hogy Delsort, aki Franciaország iránt való szeretetében nőt fel, idegennek mondják.

Feszült figyelem közt szólt fel Combes miniszterelnöknek. Azt állítja, hogy a reakció a szóban forgó esetet ki akarja zsákmányolni, de amolyan figyelmen kívül hagyta Delsor egyéniségét. Delsor egyszerűen katolikus. Ő és társai sem franciák, sem németek, hanem csak rómaiak. Az interpellálók csak a római politika érdekében dolgoznak a azon vannak, hogy egy többé-kevésbé sajnálatos természetű incidens a kormány ellen kizsákmányoljanak. Mi egész mást értünk hazafiság alatt. Franciaország és kormánya hi marad azokhoz az érzelmekhez, melyeket tisztel. A körülmények a legszélse óvatosságot írnak elő.

Combes azután felolvassa Luneville alprefektusának jelentését, aki azt hitte, hogy Delsor csak azért jött a városba, hogy a választók között propagandát csináljon, és hozzátévi, hogy az egyedüli dolog, amit ebben az ügyben sajnálni lehet, az, hogy a nancy-i prefektus nem érte be a kiutasítással való fenyegetéssel. Ami azt a kitétel illeti, amelyet a prefektus határozatában használt, ez a 20 év óta szokásos forma. Minden kiutasítási parancsban benne van: „német alattvaló”. Igaz, hogy Ribot annak idején egy kiutasító parancsot írt alá, amelyben az a szó, hogy „német” ki volt hagyva. E helyett ez állott: „született Bissvillierben (Németország)”. Miért sikasztotta el Ribot Elzászt Franciaország legfájdalmasabb emlékeit nemzeti voltától. (Mozgás.) A miniszterelnök azután Delsor több cikkét olvassa fel, amelyben az több francia kormány tagjait hevesen megvádolja. Beszédét azzal végzi, hogy a republikánus többséget a reakció üzemelt ellen való eljárásra hívja fel. (Élénk tetszés bairól.)

Ribot heves szavakkal fordult Combes ellen, akinek szemére veti, hogy átkutatta az aktákat, hogy kiutasító rendeleteket találjon, amelyek csak gonosz törvök és fegyverek ellen irányultak és amelyeket rendőrgyűlölkö fogalmaztak. (Zaj és tiltakozás a baloldalon.) Combesnek el kellett volna kerülnie ezt a lealázó harcot, mely most már egy hét óta tart és semmi egyebet nem vetett felszínre, mint amit Combes maga is mondott ma, tudniillik, hogy a Fourie megye prefektusa túllépte utasításait. Senki sem gondol arra, hogy oly kérdésből, mely Franciaország legszembetűnőbb érzelmeit érinti, kabinetkérdést csináljon. Csak azt nem akarjuk, hogy Elzászszal szemben táplált érzelmeinket illetőleg kétértelműség iorogjon fenn. Nem válik Franciaországnak becsületére, hogy megkísérelte egy elzászi képviselőt meggyalázni. Ribot végül szemére veti a miniszterelnöknek, hogy az elzászi katolikus párttagjait Róma szolgáinak nevezte, és avval végzi, hogy az elzászi barátoknak és testvéreknek Franciaország üdvözlését fejezi ki. (Élénk tetszés a centrumban.)

Hubert azt tartja, hogy nem lett volna veszedelem abban, ha Delsornak engedték volna megtartani előadását. Combes sajnálkozását fejezte ki a kiutasítás felett. A kamara a maga részéről sajnálkozását fejezte ki az ügy tárgyalása felett.

Sarrien a baloldal nevében az egyszerű napirendet indítványozta, hogy az incident ne ruházzák fel több jelentőséggel, mint amennyit megérdemel. Az egyszerű napirend elfogadása Combes nyilatkozatának helyeslését fogja jelenteni. Néhány indokolt napirendet nyújtanak be. Combes miniszterelnök az egyszerű napirend mellett nyilatkozott. Több képviselő megokolja szavazatát, mire a szavazás következett.

A kamara a kormány által is helyeselt egyszerű napirendet fogadta el 295 szavazattal 243 ellenében. Erre az ülést bezárták.

Páris, január 22.

A Havas-ügynökség jelenti: A hazafias liga két-háromszáz tagból álló csoport, köztük több pap, delután a Concorde-téren levő Strassburg-szobor elé vonult és e kiállításokkal tüntetett: *Éljen Elzász! Éljen Franciaország!* A csoport, melyhez számos kiváncsi csatlakozott, a kamara épületéhez igyekezett jutni és a rendőrség szétoszlatta. Aközben újabb éltették Elzászt. Számos ellentüntetést e kiállításokra peret-kiallásokkal felelt. Este imétiódtek a tüntetések, a néklű, hogy komoly incidens fordult volna elő. A rendőrség vagy 60 embert letartóztatott ellenségesség miatt.

Récs, január 22. *Datások György bronzmérileggyáros neje és leánya ma delután ciankálial megmérgezték magukat, a tetűk oka ismeretlen.*

Milliók erdőpanama.

Eszék, január 22. Bród városa egy budapesti konzorciumnak 2 millió koronáért eladta *leteniceai* birtokát a hozzátartozó erdőszéggel együtt. A kormány az eladást azonban megsemmisítette, mert kitűnt, hogy az eladott ingatlan sokkal nagyobb értéket képvisel. Egyidejűleg vizsgálatot indítottak az erdészeti hivatal közegei ellen, akik a birtokot megbeesülték. E hó 19-én megjelent *Napló* kerületi előjáró a Bródba kiküldött kormánybiztos képviselője a bródi városkán és közölte, hogy *Nemeses* Fede erdőmestert, aki a *vinkovcei* kerület képviselője és *delegátus* a magyar képviselőházban, hivatalától és jövedelmétől *feltűgesszették*. Kiváló feltűgessztették *Kocza* György főerdész és becsőmestert, *Agics* Oszkár erdész rangjától megfosztották és becsőmesteri hivatalától elmozdították. *Topper* Iván főerdész, *Krics* Máté ellenőr és *Kreck* Izidor erdészesség irásbeli megrovást kaptak.

A herorók lázadása.

Berlin, január 22. A *Lokalanzeiger*nek táviratozzák, hogy délnyugati Afrikában némely helyen már véres összecsapások voltak a német csapa-

tok és a bennszülöttek között. Több német katona meg is sebesült.

Közszeresági táviratok.

Bécs, január 22. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A *delvideni* magánforgalomban a *delvidet* a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 677.25. Magyar hitelrészvény 772.—. Angol-Osztrák bank 282.50. Bécsi bank-egyesület 524.50. Union bank 542.50. Länderbank 449.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 675.75. Déli vasút 84.50. Ribavölgyi vasút 416.50. Szásznyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 343.—. Rimamurádyi vasút 487.—. Alpes bányarészvény 429.—. Májusi járadék 100.65. Magyar korona járadék 99.10. Török sorjegy 134.75. Német birodalmi márká 117.13—117.15. Napóleondó 19.04.

Bécs, január 22. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott búza, tiszavidéki 8.60—8.80, bányászi 7.90—8.45, pestmegyei 8.10—8.35. Róza, tót felvidéki 6.80—6.95, magyar tengeri 5.60—5.70, magyar zab 5.70—6.30, vágatott 6.65 K.

Berlin, január 22. (Gabonátörzs.) Búza májusra 168.75 márká (9.99 korona), júliusra 170.25 márká (10.— korona). — Róza májusra 136.25 márká (7.99 korona), júliusra 138.50 márká (8.13 korona). — Zab májusra 128.25— márká (7.53 korona), júliusra 131.25 márká (7.70 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 111.— márká (6.61 korona), júliusra 111.— márká (6.61 korona). — *Spiritus* 70 márká (árólyam 117.20 márká per 100 korona.) Irányzat: Nyugodt. Idő: Hideg.

New-York, január 22. (Terménytorzs.) (Zárít.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 15.74 (14.60). Jan.-ra 14.49 (14.30). Áprilisra 14.81 (14.61). New-Orleansban helyben 14.75 (14.55). — *Petroleum*: Stand whit New-Yorkban 9.10 (9.10). Stand white Philadelphiában 9.05 (9.05). Refined in Cases 11.80 (11.80). Credit Balances at Oil City 1.85 (1.85). — *Zsír*: Western steam 7.60 (7.40). Rohe és Brothers 7.40 (7.20). — *Tengeri irányzata* állandó. — Január 55.— (55.5%). — *Máro-ra* — (—). — *Májusra* 55.— (55.5%). — *Búza irányzata* állandó. — Píros ősi helyben 95.5% (95.5%). — Jan.-ra — (—). — *Máro-ra* — (—). — *Májusra* 92.5% (92.5%). — *Júliusra* — (—). — *Gabona szállítási díja* Liverpoolba 1.5% (1.5%). — *Kávé*: *laire Rio* 7. sz. 8.75 (8.75). — Jan.-ra 7.80 (7.80). Áprilisra 7.90 (7.75). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.95 (3.95). *Canor*: 2.25 (2.25). — (2.25). — *Őn*: 28.— (28.50). — (28.25—28.75). *Ez*: 12.75—13.— (12.75—13.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 22. (Terménytorzs.) (Zárít.) *Búza irányzata* állandó. Jan.-ra — (—). Máj.-ra 90.5% (91.5%). — *Tengeri irányzata* állandó. — Január 45.5% (46.5%). — *Zsír*: Január 7.13 (7.02). Májusra 7.35 (7.25). — *Szalonna* short clear 6.68 (6.68). — *Sertifikus*: Májusra 14.32 (14.27). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

TÖRVÉNSZÉK

§§ *Veszelovszky bűnpöre.* Nyitárol jelentik: A Veszelovszky országgyűlési képviselő ellen indított pör mai tárgyalásán dr. Szál Lajos szenici főszolgabíró tanu azt vallja, hogy a nép már a választás előtt fel volt izgatva tót rüpiratok által, amelyek a szeniczi Tátrabank és a környékbeli szövekezetek, különösen a jablonici szövekezetet terjesztették a nép között. A nép őt halállal fenyegette és a vádlott ellen fenytő feljelentést tett. Szeniczen három tót párt van; tót nemzeti, tót néppárti és a Hurbanistapárt. Az utóbbi a legvadabb. *Hene* János jablonici, *Barosovics* Jenő korlatkói, *Klein* Ferenc dojsi és *Marcell* Árpád jubokai körjegyzők terhelően vallanak a vádlott ellen. *Fajnor* Dusan ev. segédlelkész, *Fajnor* István védőügyvéd az első mentőtanu. Szerinte a vádlott a tót néppárt jelöltjeként lépett fel azért, hogy ne gondolják, hogy ő panszáv. Dr. Horváth Ciril szeniczi ügyvéd, a Tátrabank ügyésze is a vádlott mellett vall és közle és az ügyés között többször iz. almas jelenetek támadnak. Az élők kijelenti, hogy ő a védő tanításaira nem szorul és kérdéseinek feltételeiben a törvény szerint jár el. Általános megjelölésre a tanut megeskették. A tárgyalások sok agitátor van jelen és a közönség közt két panszáv szerkesztő és *Kreszok*, a Tátrabank igazgatója ül. Az illetékes válszintűleg a jövő szombaton hozzák meg.

§§ *Kárterítés az ártatlanul elítéltek.* Három éve *Polyána* községben halva találták a bírót. A gyantu riválisára irányult, aki a bírói palócra az elhaltat folytatón versengésben állott. A gyantu megerősítette az is, hogy a gyanúsított bocsokra a hullá közelében talált lábnyomokba teljesen beleillett és fegyverének egyik csőve friss lövés nyomait mutatta. Az elítélt érdekében védője újrafelvételi kérelmet adott be. Az újrafelvételi fő tárgyaláson az esküdtzék verdiktje alapján az esküdőbírószék *felmentő* ítéletet hozott. A Kuria most, mint a *Jogtudományi Közöny* írja, megállapította a hatszáznegyvenhárom napig ártatlanul elzárt ember kárta/ánitási igényét.

Nyílttér.

Ideal IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható írással! Prospektust és írásmintát küldünk:

Schott H. és Donmáth Budapest, VII. Erzsébet-körút 1. Telefon 62-45.

Fájdalomtól elteve jelentjük, hogy felejtethetetlen emlékü jó atyánk, illetőleg apósnk, testvérünk, nagyatyánk és kedves rokonunk

BREITNER ÁRMIN úr

hosszu szenvedés után, áldásos és tövkeny életének 70-ik évében elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait vasárnap, a hó 24-én délelőtt 9 1/2 órakor kiserjük a VII. Kertész-utca 48. sz. a. gyászaházból az új izr. temetőbe és ott helyezük el örök nyugalomra.

Áldás emlékére! Béke hamvaikra!

Breitner Lipót, Vilmos, Ede, Jenő, József, Béla és Frida, férjezett Schwarz Lipótné gyermekei. Breitner Lipótné Schwarz Berta, Breitner Vilmosné Greiner Sarolta, Breitner Edoné Willner Jena, Breitner Jenőné Kohn Regina, Breitner Bélané Burghardt Mercedes menyei.

Schwarz Lipót veje.

Özv. Grünblatt Mórné Breitner Rozália, Özv. Deutsch Lajosné Breitner Lina, Salfenseder Mórné Breitner Kunigunda testvérei.

Breitner Sándor, Olga, Manó, Margit; — Breitner Imre, Elek; — Breitner Sigi, Ottó; — Breitner Alice; — Breitner Henrietta; — Schwarz Ilonka és Imre unokái.

Csendes részvételt és keszörök mellőzésért esedezünk.

Keresek

február hóra
csak nagy földszinti
esetlegpincehelyiségeket
VII. vagy VIII. kerületben.

A helyiség 3 mtr. magas, 5 mtr. széles és legalább 30 mtr. hosszú legyen s lehetőleg több mellékkeliséggel.

Ajánlatokat „H” jellegével a lap kiadóhivatalához kérek.

(Az e rovat alatt közlőeknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK

És szolt a költő...

És szolt a költő: imhol a szívem,
Imhol a lelkem minden kinsé, fénye.
És szolt a lány: nem értem, mit dadogsz,
Te halvány, te bús, beteg legényke.És szolt a költő: értem meghalok!
S zokogva, kérve úgy omlott elébe.
És szolt a lány fitymáira: a bolond!
S a kacagástól könny szökött szemébe.

An'or Gyula.

+ Nincsenek idegenek. Nincsen idegenforgalom! E felett keseregnek az olasz lapok, de különösen a Nuova Antologia című, melynek szerkesztője Maggiorio Ferraris képviselő. Lapjának legutóbbi számában behatárolt foglalkozik a kérdéssel. Jólehet Olaszországnak ma már meg kell küzdenie Svájo tóli üdülőhelyeinek, Abbazianának, Tunisának, Egyiptomnak sőt utjabban Görögországnak konkurenciájával, az illetékes tényezők mégsem gondoskodnak arról, hogy Olaszország és nevezetességei a külföldön megfelelően reklámoztassanak. Ajánlja, hogy a nemzetközi vasutforgalmat jobban és gondosabban igazgassák, létesítsenek a gyorsvonatokon III. osztályt is, gondoskodjanak a kocsik tisztaságáról, éttermekről, azontúl

nagybbszámú folyosós kocsikról, a podgyásznak kezeléséről és a határvízvizsgálat helyett az érkezők helyén vizsgálják át a podgyászt. Javasolja továbbá, hogy a hatóságok hassanak oda, hogy az idegeneket annyira bántó koldulás eltűnassék. E célból azt ajánlja, hogy a vasúti kocsik belsejében kifüggesztett táblákon kérjék az utazó közönséget, hogy semmiesetre adjon könyöradományokat. Érdekes, hogy a rossz idegenforgalmi viszonyok dacára szinte gombamódra szaporodnak Rómában a szállodák. Az idegenforgalom emelkedését előzoza az is, hogy mostanság a vatikáni kertben a louredisi csodabarlang mintájára oltárt emelnek a seplőtlen fogantatás emlékére. Ez év április 5-én már nagy zarándoklás is lesz, amennyiben a világ katolikus orvosaihoz felhívás ment hogy a louredisi főorvos, dr. Boissarie kezelése mellett vegyenek részt a zarándokuton és tudományos értekezletekben fejezzék ki hódolatakut a Szent Szűz iránt. Ferraris az olasz posta-szolgálatot is kifogásolja és e tekintetben is ujtásokat kíván. Hangsúlyozza továbbá, hogy rendkívül sok olyan ócska templom és klastrom van Rómában, melynek se haszna, se jelentősége nincsen és csak a város szépítését akadályozzák. Sürgőt még az ugynevezett archeologiai park felállítását, amelyben az utóbbi időben végzett ásásokat és kutatásokat tárgyi eredménye elhelyeztessék. A lakások drágaságáról is panaszkodik és ennek főokát abban látja, hogy minden valamirevaló lakást a hibetelen nagyszámú levő főpapok, papok és udvaruk foglalja el. Végül még a város szegénységén kesereg és ezért főleg a kormányt okolja. Ölkét nagy sóhajjal végzi, amelyben kijelenti, hogy régen elmúltak már azok az idők, amikor Róma régiségei és a pápa elegendő vonzerőt gyakoroltak az utazó közönségre. Ma már a kényelem hiányát és a piszkot nem tűri el az idegen tisztán ezek iránt való lelkesedéssből és elérkezettnek látja az időt, hogy a hatóságok is legyenek valamit az országra oly fontos idegenforgalom emelésére.

+ Számológépművész-idioták. Több tudós megfigyelte már, hogy az idioták között nem ritkán akad olyan, aki valóságos művészetet fejt ki a számolásban. Falret ismert egy idiotát, aki pontosan tudta a híres emberek születésének és halálának, továbbá a nevezetesebb történelmi események óvszámát. Legutóbb dr. Wizek Varsóban megfigyelt egy idiota nőt, akit bizvást lehet számológépművészek elnevezni. Ennek a nőnek számológémségén kívül semmi intelligenciája nincs. Értelme oly minimális, hogy se írni, se olvasni, még kézimunkálni sem tud, sőt alig tudja a nyírt a téltől megkülönböztetni. Ellenben csodálatos gyorsasággal szoroz és oszt fejéből. Az összeadás és kivonás már nehezebben megy neki. Egy pillanatra alatt eltalálja egy kétjegyű számmal egy másik kétjegyű számmal való szorzatát. 58 második hatványát egy másodperre alatt, 96 második hatványát két másodperre alatt találta el. Háromjegyű számokkal is meglepő tűrgén bának el. Érdekes, hogy a teljesen intelligencia nélkül való nő, akinek a lelkéből a legelőbb fogalmak hiányoznak, kilógástalan logikával kidolgozta magának a számolási módszereket. Például ezt a kijelölt műveletet: $45 + 18$ így végzi el: 90×9 , vagy ezt: 36×36 így: $4 \times 9 \times 4 \times 9 = 81 \times 16$.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

Juliette. Aki a „hódítás terén nagyon tapasztaltan”, az talán ne is legyen tapasztaltabb. Ezen a téren a nagyon bő tapasztalás már egy-egy elvesztett hadjáratot jelent. A hódítás fegyvereit a teremtés adia meg a leányoknak. Ilyenek: a fiatalág, üdeség, szépség, elmésség. Ezekhez járul a nevelés által: a műveltség. Valamennyi harci felszerelésnek azonban nem muszáj mind együtt lenni. Akiben egyik vagy másik hiányzik, azt pótolni lehet néminemű ügyességgel sőt ravaszkodással is, de ez már a taktikához tartozik. A kacérkodás például nagyon sokszor bevált cselvetés, de olyanforma, mintha az ellenség, jóbarátunk öltözött ábrúhás sereggel lopózkodnék be az eloglalándó vár kettős közepébe. Ebből aztán baj is kerekedhetik, ha a meglepett ellenfél valamiképpen öntudatra ébred és átlát a szitán. A lehető legegyszerűbb eszköze a hódításnak a természetesség. Mert ne tessék azt gondolni, hogy a férfi föltétlenül annak a nőnek hódol meg, aki őt mindenáron meg akarja hódítani. Oh, a férfiszív nagyon makrancos portéka, mennél jobban nógatják, néha annál kevésbé indul. Mert az a huncutság a dologban éppen, hogy a férfi sohasem szereti magán észrevenni, hogy őt meghódították. Ellenkezőleg, ő akarja meghódítani az olyan nőt, aki neki — tetszik. A nőnek a szerepe tehát ebben a csatározásban jóformán passzív, csupán a tetszés felkeltésére irányul.

Tetszeni, tetszeni: ez a nők joga, olykor kötelessége. Hogyan kell tetszeni? Hát akinek más egyéb ahhoz való tulajdonsága nincs, tetszeni tudhat az egyszerű, természetos magaviseelkedésével, ha nem akar se többnek, se kevesebbnek látszani, mint ami és ha, amiképpen nem fesi az arcát, azonképpen nem burkolja be a lelki ábrázatját se holmi alakoskodás idegen álarcába. Komoly, amikor annak kell lenni, nevet, mosolyog, amikor jól esik és akkor pirul ki az arca, akkor villog a szeme, nikor nem a helyzet, hanem a szíve természetos dobbanása ezt így parancsolja. Persze, nem kell semmivel sem túlságba esni. Szóval: egyszerűnek. keresetlennek kell lenni. Ebben nagyon sokszor több báj van, mint a mondva csinált, előrekiesselt hódítási ravasz fondorlatokban. És mindenesetre van benne — igazság. Pedig a férfiaknak az a része, amely nem gazdag partihék után vadászik s a külső szépségek némi fogvatékoságáért kárpótást tud találni a lelki szépségekben, az főképpen egyet kutat a vele szemben álló nő szíve rejtekében: vajjon lenne-e ebből a lánykából hü, igaz, jóaság — feleség?

F. A. Baja. Az 1900. és 1901. évi sorozási évfolyamhoz tartozó póttartalékosokat hívják be, így özsze sor kerül. — V. D. Nagybírók. Az üzletvezetőséghez kelt a kérvényét benyújtani. — Sz. B. Budapest. Kérelmére esetleg megengedik, hogy másutt szolgáljon. Októberben kell bevonulni. — L. A. A házber egy százaléka a házielügyelő. Az évi bérösszeg után számítják a díjat. — H. F. Kinevezik, ha szükség van új erőkre. — M. Gy. A kézimunka-tanítónői vizsgát leteheti. — L. Gy. Gyógygás. Az igazságügy-miniszter csütörtökön délután 1 órakor fogad előzőleg jelentkezőket. — Szolnoki leány. Nem ártalmas. — Dombóvár. Magyar Tiszviselők Országos Egyesülete: VII. Erzsébet-utca 4. sz.; Magánutazóviselők Otthona: Erzsébet-körút (Royal-szálló). — M. E. Győr. D. L. Budapest, Alkotmány-utca 21. szám. — Amerika. Legelőszérűbb, ha az Amerikai Egyesült Államok budapesti konzulátusához fordul V. Wurmudvar, amely utbaigazíthatja, hogy mely amerikai hatóság vagy magánvállalat fogad el megbízást lakcíme kikérésére. — V. S. Hogy a Monticola-alanyon a Passatuti és Lesseps-fiatk hoznak-e jó termést, ezt, mint ve lünk a Kert című szaklap közli, csak úgy lehetne alaposan megállapítani, ha ismernék a terület fekvését és talaját, amelyen a szőlőnek létesítése terbe van véve. Amennyiben Bácskáról van szó, miért vették el a Monticola alanyul, mint amely tudvalevőleg száraz meszes területekre való? Különben a kérdézet a anyon a megnevezett két szőlőajta „sarkos-lej mivelés” mellett jól terem. Ha nagyobb területről van szó, mindenesetre ajánlatos a környéti szőlőszeti felügyelőt a helyszínerre kérésni és vele a dolgot alaposan megbeszélni. Jó szakkönyv: Szilárd Gyula Szőlőművelés és borkezelés című könyve, vagy pedig Utmutatás a szőlőművelésre, kiadja a földművelési miniszter. Szaklap a Borászati Lapok. (Ülő-ut 25.). — F. G. Tasnád. 1. Helyi szokások döntenek ebben. Nvoe napon belül vissza szokták adni a látogatást. 2. Társadalmi szokás, de nem hiba, ha okos módon megváltoztatja. — F. Zs. Mivel nem a konkrét eset érdekli, hanem elvi döntést akar provokálni a közigazgatósági hatóság útján kelene idelebezzni. Annnyit előre jelenthetünk, hogy az egykori fizetésképtelenség vagy csőd magában nem akadályozza, hogy az illető a hitközség előjáróságának tagja legyen. Más beszámítás alá esik természetesen a dolog, ha hamis bukásról van szó. — Előfizető fia. Helyesen teszi, ha a pert nyúl felvétele. Adja elő az ügyet teljesen valamely ügyvédnek. Az eljárás nem nagyon gyors, eltarthat egy évig is. — J. B. 800. A Jogvédő-Egyesület ingyen ad jogi tanácsot mindenkinnek az Erzsébet-Népkadémiában (Akácfa-utca 32. II.) vasárnap délelőtt 11-12-ig és szerdán este 8-9-ig. — R. A. 1. Vasúti és távirászered Kornenburbán van. 2. Innsbruck és Brixen környékén. — Özevgy. 1. Felelősséges dolog ilyen ügyekben a tanácsadás. A jellemet nézze az illetőnek s ne a fizetését. 2. Szép szokás, ami ellen hiába támad a divat szeszélye. 3. Nem kötelese fogadni. — K. J. A Jogvédő-Egyesület (Akácfa-utca 32. II.) minden vasárnap délelőtt 11-12-ig és szerdán este 8-9-ig ingyen ad jogi tanácsot. — K. L. Vác. Az illetékes anyakönyvezetőnek írjanak legelőbb, mert nem lehetetlen, hogy tollhibáról van szó. Amennyiben kiigazításra szorul a név, a döntés a helyiügyminisztériumot illeti. — Uj előfizető. A mű értékétől függ. — Kivánsol. Nem felel meg. — Pozsonyi. Nem láttuk. — B. J. Sz. A budapesti bejelentő-hivatalhoz írjon, ha 60 fillért mellékel helyegben, megkapja a választ. — Szarvasi előfizető. Telkes Simon miniszteri szám-tanácsos (Budapest, I. Atilla-utca 85.) készséggel elősegíti névmagyarosítási ügyét. — V. L. Tehet különbözeti vizsgát, amelynek anyagát részletesen megjelöli az igazgatóság, amikor jelentkezik. Tanító érettségi vizsga nélkül nem mehet tanári pályára, de polgári iskolai tanítvá kikepezheti magát a pedagógiumban. A pedagógium nemely hallgatójának megengedik, hogy mint rendkívüli eljárhasson egyes előadásokra, rendes hallgató azonban nem lehet. Hogy középiszkolai tanár lehessen, érettségi után az egyetemre kell beiratkozni, annak négy évi, illetőleg nyolc félévi köteles hallgatója lenni. Magánatanulás a szó középiskolai értelmében nincs az egyetemen. A tanárjelöltek nem az egyetemen, hanem a tanárképző-intézetben vizsgáznak a tanárvizsgálo-bizottság előtt. Negyedik félév végén kell alapvizsgálati, ami husz koronába kerül, aztán következik a nyolcadik félév végén a szakvizsga, ennek díja negyven korona. Szakvizsgázott tanárjelöltnek egyévi gyakorlatra kell mennie akár nyilvános, akár magániskolába és miután erről bizonyítványt mutat föl, leteheti a pedagógiai vizsgát. Ez a végleges tanári vizsga.

REGÉNY

MADELEINE

Írta: KIELLAND L. SÁNDOR

(23)

Fius hangja belevesszett a harsogásba, de baj volt is az. Hatalmas „Hurrá!” hangzott el az ácsokért, aztán a hajóért és a cőgért — kiáltozás, ujjongás zajlott vég nélkül.

— Gyertek velem! — mondotta Gábiel az embereknek. — Papa reggelivel akart megtraktálni benneteket, hát lesz belőle vacsora.

Az ácsok dűnyögtek és nevettek ezen a tréfán. De még jobb kedvük lett, mikor Rikárd bácsi szólott:

— De a reggelit is derekasan kiérdemeltétek!

Ez annyira mulatságosnak tetszett nekik, hogy csaknem fulladoztak a nevetéstől.

Időközben elégett az anyakamra és minden, ami csak a műhelyben elérhető. A tűz már a hajóágyat is kezdte emésztetni, de senki sem törődött már ezzel — hiszen a hajó megmenekült s a szél a tenger felé fordult. Morten gondoskodott, hogy őrséget állítsanak éjszakára s a feeskendők készen állottak arra az eshetőségre, ha a szél megfordulna.

Rikárd és Gábiel karöltve mentek fel a házhoz, s az ifjunak mindent el kellett mesélnie, hogy s mint ment az a dolog. Hát úgy volt, hogy Gábiel nem messze a hajótól együtt találta a hajóácsokat és aztán rögtön nekilátott a kommandírozáshoz.

— A kommandírozáshoz? — álmélkodott Rikárd bácsi — őrdögös egy fickó vagy te Gábiel! Aztán a hajó alá szorították az ágyat, félrelékték a tuskót, s ékecs segítségével a magasba emelték a hajót — és így a hajó még idején a tengerre siklott. A diesőség mindenesetre Tom Robsoné, aki mindent előre elkészített és rendbe hozott.

Ráchel szembejött velük a lépcsőn. Egyenesen odament Rikárd bácsihoz s a fülbe súgta:

— Légy nyugton, bácsi! Ne rontsuk el Gábielnek az estjét. A papát megütötte a szél, odabenn fekszik, az orvos van mellette.

A követségi titkár bement a szobába a nélkül, hogy csak egyetlen szót is szólott volna. Ráchel pedig megölelte az öcsét és így szólott hozzá:

— Ügyes fiu vagy, Gábiel!

— Fiu? — mondotta Gábiel.

— Vagy férfi! Így is mondhatom jövőre — felelte Ráchel mosolyogva. — Hol vannak az embereid?

Azok már jöttek is. Ráchel sör, bort, kolbászt, füstölt húst, finom kenyeret s még egész tomeg más holmit hozott ki a konyhából, úgy hogy Gábiel már nevette is és így szólott:

— Sokkal bőkezűbb vagy, mint Cordsen leányasszony. Biztos vagyok, hogy azok a tyukok a bála készülték.

Igen — csakugyan úgy volt... A bál... Ráchelre végre is olyan kinosan hatott, amiért Gábiel olyan eleven és vig, hogy nem tűrtöztethette tovább magát és így szólott:

— Te, Gábiel, holnap nem lesz bál, papa beteg lett.

Gábielnek nem kellett bővebbet kérdeznie, látta, hogy a dolog komoly. Az emberek a lépcsőn ott állottak a sok jóféle eleséggel, s nem tudták, merre menjenek.

— Gyertek, lemegyünk a műhelybe — mondotta Gábiel — ott magunk közt leszünk, s meleg, az csak van ott is.

Ráchel észrevette a Gábiel hangját, hogy az milyen nehezen tudja csak visszafojtani a sirását, s akaratlanul is arra gondolt, hogy mennyire megnőtt egyszerre ez a fiu.

Az anyakamra már összeomlott, de az alja még égett. A műhely, hála Toms Robson gondoskodásának, olyan rendezten volt összetakartva, hogy az őrségnek nem sokat kellett bibelődnie a tűz elszigetelésével. Ejfélfélre a szél elállott a vastag füstfelhők a magasba szálltak, s lassankint az öböl felé húzódtak.

Amikor a hajó lesiklott a tengerre, a szél egyideig terelgette az öbölben aztán nekivette a cég egy öreg briggiének.

A hajóácsok meghitt kicsiny körben ültek együtt a műhelyben, olyan közel a tűzhöz, hogy éreztek a meleget. Sokkal több elemzősít kaptak, semhogy elfogyaszthaták volna, azért hát az örök is oda szállingóztak néha és őket is megvendégelték.

Örömköböl csak az az egy hiányzott, hogy Gábiel nem lehetett köztük. Megmondta ugyanis nekik, hogy a konzul beteg lett s hogy ezért neki otthon kell maradnia; mert nehony bárki is azt mondja, hogy Gábiel büszke. Hát itt az ácsok az ő egészsége is és a másoké is, akik éppen az eszükbe jutottak — a szokatlan ételek

és finom borok mellett — amíg aztán nem bírták többé.

A maradékot aztán elosztották, éppen azon a módon, ahogy a forgácsolókat szokták megosztani sorshúzással s ezen a tréfán halálra kagartták magukat.

Arra mind hazaballagtak Westend felé, kolbászsal, csirkével, palackokkal és mindenféle egyéb jóval megrakodva. A nap éppen akkor bukant fel a sziklacsucok mögül és megvilágította a kis ablakokat, úgy, hogy olyan lett az egész, mintha kivilágítottak volna Westendben.

Ezen a reggelen bizonyára nem akadt aszszony, aki megszidta az urát, amiért egy kicst támogatva jött haza. Hanem volt evés, ivás, csevegés, úgrándozás lépcsőről-lépcsőre, házról-házra. A gyermekek felültek az ágyakban — a naptól káprázott a szemük — s toletömték magukat kolbászsal, félíg-meddig el sem akarta hinni, igazi, valóságos kolbászsal van-e dolguk, vagy hogy az egész talán inkább csak valami szép álom, aminthogy meg is osik az, hogy éhes emberek ilyesmirel álmodnak.

Andressen azonban Marianne ott feküdt az ágyban és félre beszélt. A szomszédasszony azt mondta, hogy láza van, s maga Anders is ott ült bekötött fejjel; elégette a jobb arcát. A városiak is hazaszállingóztak lassanként. Némelyek közülök nem törődtek a nappal és lefeküdtek, mások fennmaradtak és aztán egész nap ásitóztak. Legalább a félváros künn volt Sandsgaardban, vagy pedig fönn a magaslaton, hogy a tűzet bámulhassa.

Azok közt a kevesek közt, akik nem törődtek a tűzzel, volt a „fali állat” is. Amikor a Hajósföldön elvált a szédült, rögtön a városba ment. Az első házak mellett emberekkel találkozott, akik Sandsgaardba futottak, s bármennyire süket volt is, mégis meghallotta a két vészőlést. Mikor a templom mellett ment el, látta, hogy az ajtó nyitva van s benn a harangkamrában gyertya állott a földön. Azt is látta, hogy egy embernek a lába váltakozva föl-emelkedik, s az az ember összekuporodik, majd meg kiegyenesedik. Ebből következtette, hogy a nagy harangal harangoznak.

Nem törődött azzal sem, hogy hányat mutat a toronyóra, hanem tovább ment s azon töprengett, hogy mit mond majd a rendőrségnél. Mert sejtette, hogy a tűz miatt őt is ki fogják hallgatni.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Garman konzul az ágyban feküdt, három nap mult már el azóta. Baloldala csaknem teljesen bna volt még, hanem az orvos úgy vélte, hogy majd csak lesz valami, ha már a beteg így tul volt az első napokon.

A konzul még egyetlen szót sem szólott; ellenben mozgatta a szemét, különösen a jobb szemét, a bal be volt süppedve félíg az üregébe s a szája előrbűlt.

Rikárd bácsi mindig ott ült az ágynál és szakadatlanul a bátyjára nézett, amíg csak nem találkozott a pillantásuk. Aztán olyan areal nézett a magasba Rikárd bácsi, amely gondatlanságot akart mutatni, mert az orvos azt mondotta, hogy a beteget minden izgalomtól meg kell kímélni.

Mikor a követségi titkár magáramaradt a beteggel, mindig attól tartott, hogy a konzul majd megszólal. De mintha a konzul éppen ezt leste volna, hát éppen aznap, amikor az orvos elment, megszólalt:

— Te Rikárd — mondotta kissé érthetetlenül még — most majd néhány átalakításra lesz szükség.

— Aha! Már kezd! — gondolta magában a követségi titkár.

A konzul pedig megfordult kissé, mielőtt folytatta:

— Sulyos a veszteség, s mindnyáján meg fogjuk érezni. A hajó nem volt biztosítva,

— Hát látod Frigyes Keresztély! — felelte Rikárd bácsi valami oda nem illő könnyed hangon — mégis csak nagyon különös, mi minden... hm... mi minden nem történik... például egy hajóval.

A konzul figyelemmel nézett rá.

— Hogyan is fogjak hozzá? — gondolta a követségi titkár és segítség után nézett.

— Mit is akarsz mondani azzal a hajóval, Rikárd?

— Igen... igen! Mégis csak őrdögös egy fickó az a Gábiel, — mondta Rikárd bácsi és mosolyogni próbált. — Nem úgy értem éppen, hogy az iskolában... hanem máskülönb... a műhelyben.

— Mi van Gábiellel? — kérdezte gyorsan a konzul.

— Gabriellel?... Semmi sincs Gabriellel, csak éppen jót mondhatok róla, egészen kitűnő!... Hogyan is gondolhatod...

Ebben a pillanatban lépett be Ráchel és Rikárd bácsi megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Ráchel rögtön észrevette, hogy az apja megszólalt.

— Mondd el az egészet, Ráchel! — mondotta a beteg.

— Szívesen elmondanék neked mindent, papa, mert hiszen csak jót mondhatok; de nem tudom, elviselhet-e valami meglepetést... valami öröndotes meglepetést.

Ráchel nyugodtan nézett az apja szemébe, mialatt beszélt.

A beteg türelmetlen lett s Ráchel folytatta, miközben megfogja apja jobb kezét:

— Hát tudod, a hajó egészen elő volt készítve, hogy a tengerre szálljon... egészen készen volt... és hát... még idején... még mielőtt megvilágított volna... érted... lesiklott a vízre... és most meg van mentve és minden rendben van... Látod jópapa... most tudod az egészet.

— De Gábiel! — mondotta a konzul és az öcsére nézett.

— Gábiel volt az, aki ezt így elintézte, miután Tom Robson nem jött — mondotta Rachel.

— Be volt rugva... ott feküdt az ágyában... érted! magyarázta Rikárd bácsi jelekkel és taglejtésekkel.

— Így! És most, papa, most már ne kérdezősködjél — mondotta Ráchel határozott hangon — most már mindent tudsz.

A konzul ránézett és Ráchel gyöngye nyomást érzett a kezén.

Ráchel erre kivette magával Rikárd bácsit a betegszobából és megtöltötte neki, hogy egymagában visszamenjen, amit a követségi titkár nagyon okosnak talált.

Cordsen leányasszonynak most nagyon sok dolga volt úgy a beteggel — aki senkit sem akart maga körül túrni rajta és Ráchelen kívül — valamint azzal, hogy a házat a nagy bála való előkészületek után újra rendbehozza. Hanem az öreg nő szemében nagyt nőtt Ráchel az utóbbi időkben.

Mortens lelkész, amióta megkérte Madeleine-t, nem beszélt többé kettesben vele. Hanem az aggodás és az idegcsúsztság e napjaiban gyakran jött Sandsgaardba — Garmané ágyban feküdt, nem igen lehetett tudni, hogy miért — így hát többször megesett, hogy amikor jött, csak Madeleine-t találta a szobában.

Eleinte nagyon bátorlalan és csüggedt volt; mikor azonban észrevette, hogy a lelkész legkevésbé sem baragos, akkor úgy találta, hogy ez nagyon szép tőle. Mégis csak Mortens volt az, aki a legnagyobb nyájassággal bánt vele, mert apja csakis a beteggel törődött most mindig.

Egyik napon a konzul, miután jóideig nyugodtan feküdt, így szólott Ráchelhez:

— Küldd be Gábielt.

Mikor a fiu bejött, a beteg odanyújtotta neki a jobb kezét, amelyet most már kissé könnyebben tudott mozgatni.

— Köszönöm fiam! Nagy kárt háritottál el tőlünk s úgy viselkedtél, mint valami férfi. Ha csakugyan úgy van, mint ahogy Ráchel mondja, hogy szeretnéd abbahagyni a tanulmányaidat...

— Csak úgy, ha te is akarod, papa — hebegte a fiu.

— Hát akkor elmegy majd Drezdába, a kereskedelmi akadémiára s miután elvégzed, belépsz a cégbe.

— Papai! — kiáltott fel örömmel Gábiel és ráhajolt az apja kezére.

— No, no, fiam, majd nekilátunk, hogy derekasan dolgozzál, hogy legyen belőled valami. Aztán meg kell tenned nekem azt a szolgálatot, hogy más nevet találj ki a hajó számára — mondotta a konzul szeliden.

Ez a megtiszteltetés tulságosan nagy volt Gábiel számára, Hanem azért hirtelen gondolata támadt és így kiáltott fel:

— Phoenix!

A konzul jobb ajkszöglete mosolyra húzódt.

— No jó!... Hát keresztelked „Phoenix”-re. Gondoskodj majd a dolgról!

Mikor Gábiel kiment a szobából, Cordsen leányasszonnyal találkozott. A nyakába ugrott, összevisszacsókolta és egyre-másra ezt kiáltotta:

— Phoenix!... Drezda!... Cég!

— Ördögáta legényel! — korholta Cordsen leányasszony és izgett-mozgott, védekezett.

Kiáltania persze nem volt szabad s végre is az „ördögáta legénye” sokkal erősebb volt s így át kellett magát engednie a sorsának.

Hanem Gábiel végre mégis csak elrohant és Cordsen leányasszony megigazította a fejkötője csokrát, miközben így dűnyögött magában:

— Ez már mindnyájuknak a vérében van! Csakhogy mikor Gábiel átfutott az udvaron Bertát, a vastag szolgálat barátságosan hátba-

vágta, akkor az öreg nő összecsapta a kezét és így kiáltott fel:

— Ó, uram Jézus! Ez még rosszabb lesz a többinél!

(Folytatása következik.)

Váltóárak.

Amsterdam 1/2...	198.70	1.10	Olcsó bankpénz	86.18	85.46
London 1/2...	339.82/4	240.02/4	Bécs 3/4...	95.35	95.50
New-York 1/2...	438.	400.	Svéd bankpénz	94.85	95.05
Német bankpénz	117.10	117.40	Pétervár 1/2...	102.	103.

A budapesti terménypiózsda.

A terménypiózsda a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatok állapította meg:

Jegyzetek: Heremag. Inoerna magyar 50.—59.— korona, vörös aprószemű 54.—56.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös borsó — korona, kőszepesemű 58.—60.— korona, nagyüzemű 64.—68.— korona. Disznósér: budapesti 65.—65.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: legcsökkentett vidéki — korona; városi 4 darabos 56.—56.50 korona, 3 darabos 58.50—59.— korona, hússal — korona. Szilva: boszniai, székelyi szőlő minőség 17.25—17.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 22.75—24.25 korona, aszonnaliszál-Ittára. Szerbiai szőlő szőlő minőség 16.25—16.75 korona, 100 darabos 20.50—21.— korona, 85 darabos 22.—22.50 korona. Szilva: slávoniai 18.25—18.75 korona, szerbiai 16.25—16.75 korona, aszonnali való szőlőszőlő.

A bécsi értéktőzsde.

As előző nap is a üzletellen volt. A spekuláció tartózkodása viselkedett az egymással ellentmondó kártékozási hírek következtében. Az üzletellenesség da-cára mégis szállár irányzat uralkodott. Török sor-szjegy párisi vásárlásokra, Wienerbankvein-részvény német petroleum vállalat alapítása következtében emel-kedett. Ezekon kívül Hirtenbergi, Osztrák-Magyar Bank- és Magyar Jelzőbank Hiteibank-részvények is javultak. Bányáértékek el voltak hanyagolva. Az emelkedett árak zárlatkor is tartották magukat. Pro-longációknál a bankreort 2 1/2%, a kulissziban pedig 4% volt.

A déli tőzsdén Fegyvergyár- és Hirtenbergi rész-vények felé fordult az érdeklődés. Hirtenbergi 7.80-ra emelkedett, a többi értékekben csak akkor lett élén-kebb az érdeklődés, mikor egyik vezető pénzintézet állam-vasútrészvényeket kezdett vásárolni. Prágai vasmű 1915. Cseh bánya 1260. Brüxi kőszén 675.

Zárlatkor tartott volt az irányzat. Államvasút 678-ra emelkedett. Prágai vasmű 1915. Magánkamatlab 2 1/2% —2 1/2%.

Bécs, január 22. (Magyar értékek zárlata) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.90. Török és szept. köles-sorsjegy 160.— Magyar vasúti köles-sorsjegy — Magyar helyi vasúti állam köles-sorsjegy — Magyar lezártító- és pénzügyi bank — Rimamurányi vasútrészvény 486.— Magyar so-ronajárdék 90.10 4 1/2%-os Magyar Jelzőbank. kötvény 98.50. Magyar hitelbank részvény 771.52. Magyar nyomergény köl-csón sorsjegy 208.— Kassa- és Oberberg vasúti részvény — Magyar keres. bank — Magyar cukoripar 15.60. Magyar Jelzőbank — Adria —

Bécs, január 22. (Osztrák értékek zárlata) 4 1/2%-os papírrészek 100.65. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 120.55 1890-os sorsjegy 155.50. Osztrák hitelrészvény 464.— Anglo-osztrák bank — Bécsi bankjegyzet 522.30. Osztrák-magyar bank 1601.— Déli vasút 84.25. Dunagőzhajózási részvény 888.— Dohányrészvény 343.— Császári és királyi arany 11.34. Németbankváltók 117.20. 4 1/2%-os osztrák járdék 100.65. 100.35. Osztrák koronajárdék 100.70. 1884-ik sorsjegy 258.— Osztrák hitelintézet részvény 677.75. Unionbank 542.50. Osztrák Landerbank 448.50. Osztrák-magyar államvasút 678.15. Elbavölgy vasút 416.— Alpeji bányarészvény 428.75. 20 frank arany 18.05. Londoni váltó 239.60. Bécsi Tramway Ltd B. — Bécsi Tramway Ltd A. — Lányó kő 305.— Osztrák Lloyd 745.— Török sorsjegy 124.75. Az irányzat nyugodt.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 22. (Zárlati tudósítás). A nyugati és newyorki tőzsdék tegnapi zárlatára, valamint a keltetési kérdés újból való bökés felfogása következtében a tőzsde zárlatán nyílt meg, a mi különösen helyi értékekben jutott ki-fejezésre. Bankok közli Deutsche Bank 1/2%-kal magasabb a német petroleum-részvényárát tegnap megállapítására. Fondok zárlatkor. Vasutak ártartók. Canada Pacific Newyorkra emelkedik. Hajózási részvények keresetlenek. Montanértelek rendelkeznek, forgalom átlalán csökken. Ultimópénz 3 1/2—3 3/4%. Magánlezártatási kamatláb 2 1/2%.

Berlin, január 22. (Zárlati) 4 1/2%-os papírrészek 101.10. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.80. Elbavölgy vasút — Magyar koronajárdék 98.80. Osztrák-magyar állam-vasút 145.— Kassa-és Oberberg vasúti — Bécsi váltóár 86.35. Magyar vasúti borsóárak köles-sorsjegy — Alpeji bányarészvény — Disconto-Commandit 104.80. Államos vil-lamosság Edson 222.35. Gelsenkircheni 217.10. Laura-kő 237.— 4 1/2%-os osztrák járdék — 4 1/2%-os magyar arany járdék 100.50. Osztrák hitelrészvény 214.— Déli vasút 16.— Károly-Lajos vasút — Orosz bankjegy 216.— 4 1/2%-os orosz hitelrészvény 214.— Déli vasút 16.— Orosz járdék 103.75. Magyar hitelbank — Dynamit Trust 167.80. Harpeni 207.60. Az irányzat egyenlő.

Berlin, január 22. (A Budapesti Napló tudósítás) (Az értékek zárlata) Az értékek 4 1/2%-os magyar aranyjárdék — Magyar koronajárdék — Osztrák hitelrészvény 214.10. Osztrák-magyar államvasút 145.— Déli vasút 16.— Készletnyújtó vasút — Elbavölgy vasút — Orosz bank-egy köles-pénz — Buschthradai — Orosz bankjegy 216.— (Ultimo). Lombard —

Páris, január 22. (Zárlati) Osztrák-magyar állam-vasút — Új török konzol 87.75. Egyiptomi járdék 104.40. Osztrák Landerbank — Páris bankrészvény 1112. 3 1/2%-os francia járdék 98.— 4% spanyol járdék 86.62 3% új

törleszthető járdék 98.20. Crédit foncier de France 672.—. Alpeji bányarészvény — 4 1/2% 1890. román köles-sorsjegy 90.70. Görög köles-sorsjegy — Váltó Olaszországra 1/2% — pari. Váltó Amsterdam 206.25. Váltó Brüsszra 1/2% — pari. De Beers 514.—. Chartered 58.—. 50% bolgár köles-sorsjegy 392.—. Magyar aranyjárdék 101.25. Déli vasút — Váltó Londonra 251.65. Osztrák aranyjárdék 102.50. Török sorsjegy 129.42. Meridional vasút 734.—. 4 1/2% olasz járdék 102.50. Ottomán-bank 591.—. 2 1/2%-os francia járdék — Osztrák földhite-lyintézet 1315.—. Déli vasút elsőbbségi kötvény 321.50. 4 1/2%-os 1896. román köles-sorsjegy 89.70. Dohányrészvény 367.—. Váltó Bécsre 103.81. Váltó német piacokra 121.62. Rio 12.52. East Rand 169.50. Randfontein 65.25. Magyar Jelzőbank 590.—. Az irányzat szállár.

Frankfurt, január 22. (Zárlati) 4 1/2%-os papir-járdék 101.30. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.80. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 100.35. Osztrák hitelrészvény 214.20. Osztrák-magyar államvasút 144.30. Készletnyújtó vasút — Rusthadradi vasút — Londoni váltó 204.55. Bécsi bank-egyesület 135.10. Villamos részvény 142.—. 3 1/2%-os magyar aranyköles-sorsjegy 86.20. 4 1/2%-os osztrák járdék 101.05. Osztrák koronajárdék 101.30. Magyar koronajárdék 99.70. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasút részvény 16.25. Elbavölgyi vasút — Bécsi váltóár 853.33. Páris váltóár 813.05. Unionbank részvény — Alpeji bányarészvény 218.—. Az irányzat szállár.

Frankfurt, január 22. (A Budapesti Napló tudósítás) (Az értékek zárlata). Aranyarany január. Az értékek Osztrák hitelrészvény 214.40. Német bank 224.80. Disconto 184.90. Berlini kereskedelmi bank 161.—. Gelsenkircheni — Harpeni 207.—. Laura-kő 337.50. Olasz járdék — Hibernia 208.25. Az irányzat tartott.

Hamburg, január 22. (Zárlati) 4 1/2%-os osztrák járdék 100.80. 1890. sorsjegy 158.—. Déli vasút 15.70. 4 1/2%-os Osztrák aranyjárdék 102.70. Osztrák hitelrészvény 214.10. Osztrák-magyar államvasút 144.70. Olasz járdék 103.40. 4 1/2%-os magyar arany járdék 100.70. Az irányzat nyugodt.

Budapesti kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 22. A sertésárakat irányzta: kellemes. A) Hús- és sertésárak (a) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felül) sulyban 115—116 fillérig. Közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felül) sulyban 118—119 fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 117—118 fillérig. Fialat könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. B) Magyar sertésárak. Nehéz (párónként 280 kilogramm felül) sulyban — fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. C) Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felül) sulyban — fillérig. Közép (párónként 240—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. D) Romániai: Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. E) Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm felül) sulyban 117—118 fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 118—117 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 112—114 fillérig.

Sertésárak: 1904. január 20. napján volt készlet 21.264 darab. — 1904. január 21. napján felhajtott 685 darab. — 1904. január 21. napján elszállított 716 darab. 1904. január hó 22. napjára maradt készletben 21.233 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 22. —

Előzetes. A debreceni kir. főgőz Pap Miklós nyiregházi kir. törvényszéki fogházról a jelen állásának megfelelő fizetési osztály el, Bácsó Mihály deresek kir. járs-bírósi fogházról pedig a jelen állásának megfelelő fizetési osztály második fokozatába előléptette.

Anyakönyvi kiadvány. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszternek Aradvármegyében a mikalai anyakönyvi körletbe Szabó György népisikola tanítót anyakönyvvezetővé, Kisikóvármegyében a buni anyakönyvi körletbe Szabó Ferenc községi, a balasszába Frink Károly helyettes községi, anyakönyvvezetővé, Maros-Torda-vármegyében a mezőcsáti anyakönyvi körletbe Jenei József helyettes községi anyakönyvvezetővé, Trecsénvármegyében a rovnyai anyakönyvi körletbe Lippe Arnold községi anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Általános. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Deák Ferenc mehadiai és Vrana Ferenc gombosvasutalepi állami iskolai tanítókat köles-sorsjegy állományba.

Pályázatok. A kolozsvári tudomány-egyetem bonctani intézetének szolgái állásra február 22-ig. — a szegedi királyi törvényszéknek két aljegyzői állásra két hét alatt. — a kassai javítóintézetnek négy szövmesteri állásra február 6-ig. a győri pénzügyigazgatásnál pénzügyi főigazgató állásra január 25-ig.

Napirend.

Napirend. Szombat, január 23. — Római katolikus: B. A. eljegyzés. — Protestáns: Izaris. — Görög-ortodox: (január 10.) N. Gergely. — Zsidó: Szóbat 5. Sabbath Ro. — Nap kel: 7 óra 24 perckor. — Nyugszik: 4 óra 28 perckor. — Hold kel: 9 óra 58 perckor délelőtt. — Nyugszik: 10 óra 28 perckor este.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház házgyűlése fogad 11—12-ig. Könyves Kálmán-társaság képviselőtársa Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Méreggátló múzeum (Kerepesi-ut 72. d. e. 9-10 1 óráig.

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva dél-eltől 10—1 óráig. Belépődíj 1 korona.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig. és dél-után 3—5-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A János-könyvtár (Károlyi-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

As Aquincumi ártások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Andrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-térrel.

Montégységi helyiségek a Markó- és Solyom-utca sar kán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatker a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóhely, kereske-deimi szakosztály, tudakozó-osztály és keleti miniatúra V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: dél-eltől 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Ha-zai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üz-letrészletesség ártásaitok is eszi özi) a városi ipar-csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A kiállít-kiállítások központi üzletvezetése (Magyar kereskedeim részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Január 22. —

Állomások	Állomá-szám	Állomá-szám	Ma reggel 7 h	Első 24 órai	Hőmérséklet
Akna-Selatina	70.9	-8.7	DK	3	0
Budapest	70.9	-8.7	DK	3	0
Vasáros-Namény	70.9	-8.7	DK	3	0
Ungvár	69.8	-2.6	DK	3	0
Eger	69.8	-2.6	DK	3	0
Rosnyó	72.7	1.1	DK	1	4
Sopron	72.7	1.1	DK	1	4
Aravánia	71.0	-1.1	DK	1	4
Losonc	71.0	-1.1	DK	1	4
Selmecsbánya	70.7	-0.7	DK	1	4
Budapest	70.7	-0.7	DK	1	4
O-Gyalla	69.7	-2.6	DK	1	4
Komárom	71.1	-2.6	DK	1	4
Magyar-Ovár	71.1	-2.6	DK	1	4
Sopron	72.7	1.1	DK	1	4
Hérsény	70.6	-0.2	DK	2	4
Keszthely	69.9	-0.2	DK	2	4
Pécs	71.3	-0.2	DK	2	4
Csákvár	69.8	-2.1	DK	4	1
Ezerék	69.6	-0.4	DK	4	1
Zágráb	70.8	1.3	DK	4	1
Fiume	69.6	4.7	DK	4	1
Csikvenica	69.8	6.1	DK	4	1
Debrecen	69.2	-0.4	DK	1	4
Kecskemét	69.0	-4.8	DK	1	4
Oroszán	70.1	-2.0	DK	2	4
Szeged	71.9	-2.0	DK	2	4
Zombor	69.6	-2.1	DK	2	4
Zombolya	69.6	-2.1	DK	2	4
Arad	70.7	-2.2	DK	2	4
Temesvár	70.1	-0.9	DK	2	4
Verecs	69.9	-1.3	DK	2	4
Bavante	69.9	-1.3	DK	2	4
Drenkova	69.0	-0.1	DK	1	4
Nagyvárad	71.0	-0.9	DK	0	8
Kolozsvár	70.4	-1.0	DK	1	0
Marosvásárhely	70.4	-1.0	DK	1	0
Székes-Keresztúr	70.4	-1.0	DK	1	0
Vajda-Lunay	71.1	-1.9	DK	1	0
Nagybánya	71.2	-0.9	DK	1	0
Budapest	71.2	-0.9	DK	1	0
Bécs	73.3	-1.8	DK	2	4
Berlin	76.2	-2.0	DK	2	4
Riár	76.2	-2.0	DK	2	4
Perpignan	69.1	-0.9	DK	1	4
Nizza	68.6	-7.9	DK	3	2
Páris	76.2	-2.0	DK	2	4
Pétersburg	69.4	-0.9	DK	2	4
Konstantinápoly	64.4	-6.0	DK	2	4
Firenze	69.2	-7.8	DK	2	4
Róma	61.7	-6.0	DK	2	4
Nápoly	67.0	-7.8	DK	2	4

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, □ = köd, △ = zivatar.

Hazánkban az idő változóan felbős és csekély kivétel-lel száraz volt, ma reggel pedig főleg az Alföldön ködös. A hőmérséklet különösen a keleti részekben süllyedt (Kolozs-vár 10 °C).

Anglia felől megerősödött a maximum, mely ma Dél-kivételével Európát borítja és a déli depresszió gyengébb lett.

Európában gyenge fagyok voltak és az idő különben száraz jellegű.

Küldés: Tulnyomában száraz idő várható, hőstüpe-désel.

Vízállás.

		Jan. 22.	Jan. 21.			Jan. 22.	Jan. 21.
		m	m			m	m
Ira	Schärding	0.19	0.25	Tizza	M.-Sziget	0.02	0.02
Duna	Pannau	1.39	1.31		Tekoháza	0.10	0.10
	Lina	1.39	1.29		V. Namánia	2.17	2.12
	Bécs	1.39	1.30		Tokaj	0.05	1.01
	Pozsony	0.83	0.90		Tizza-Füred	1.66	0.93
	Komárom	1.80	1.80		Szolnok	0.62	0.22
	Budapest	1.51	1.53		Csongrád	0.36	0.72
	Paks	3.84	3.85		Szeged	0.35	0.60
	Mohács	1.65	1.68		Török-Becsa	0.35	0.35
	Gombos	2.49	2.44		Titel	1.60	1.71
	Ujvidék	1.81	1.80	Ondova	Bárda	0.28	0.28
	Pannau	1.76	1.62	Topolya	Herc	0.63	0.63
	Orsova	2.16	1.97	Bodrog	Zemplén	1.59	0.40
Morva	Magyarfalva	1.41	1.40	Sajó	Zeclia	1.77	1.71
Vág	Zelina	0.16	0.06	Hernád	H.-Nemeti	0.30	0.30
	Trencsén	0.46	0.48	Bereetty	Margits	0.40	0.40
	Szered	0.46	0.46		H.-Ujfalva	0.37	0.37
Rába	S.-Gotthárd	0.08	0.01	Körös	Cenca	0.05	0.05
	Sárvár	0.48	0.49		N.-Várad	0.05	0.04
	Győr	2.32	2.31		Belyny	0.74	0.78
Dráva	Tenke	0.85	1.87		Tenke	0.25	0.30
	Zákány	0.13	0.1		Gurshone	0.25	0.25
	Bárca	0.65	0.6		Borcsenő	0.29	0.29
	Eszék	1.47	1.51		Bákó	1.86	2.4
	M.-Szerdab.	0.50	0.60		Gyoma	0.15	0.2
Mura	Zigrib	0.13	0.1	Körös	Gy.-Fehérvár	0.10	0.10
	Siszek	1.04	1.10		Branyicska	0.10	0.10
	Mitrovica	4.10	4.03		Soborin	0.0	0.0
Szamos	Dóc	0.32	0.32		Arad	1.86	1.1
	Szatmar	0.30	0.30		Makó	0.30	0.30
Kraassna	N.-Majfny	0.60	0.7	Temes	K.-Kostaly	0.40	0.40
Latorca	Munkacs	0.60	0.6		Kisbáb	1.10	1.10
Laborca	Homonna	0.05	0.06		Temesvár	1.22	1.1
Ung	Ungvár	0.10	0.18		Becskerek	1.90	0.1

0132854

